

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac. Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petiț**, Consilier la Înalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

— *Discursul la solemnitatea serbării împlinirii a 20 de ani dela înființarea Curții de apel Constanța*, al d-lui G. L. Dimitriu, președintele Curții;

— *Discursul d-lui Victor Antonescu, Ministrul Justiției, la aceea solemnitate.*

— *Selecționarea funcționarilor publici. Metode și mijloace*, de E. C. Decusară;

— *Regimul fiscal al moștenirilor în România și alte țări*, de M. Bădulescu, Dr. în Drept, Subdirector în Ministerul Finanțelor. (Recenzie) de Al. Velescu.

JURISPRUDENȚE:

— Înalta Curte de Casație și Justiție S. Unite: *Inginer Barbu Sergescu cu Fiscul*. (Constituționalitate. Recurs. Funcționar particular. Impozit excepțional instituit prin legea din 22 Fevr. 1932. Este constituțional);

— Tribunalul Ilfov, s. notariat: *Inginer E. Lupescu cu Soc. de granit Poeni*. (Autentificarea actelor. Complect de vacanță. Competință. Modul de funcționare al instanțelor de judecată. Ordine publică), cu o Notă de Dimitrie G. Maxim, fost președinte la Curtea de apel.

SOLEMNITATEA SERBĂRII ÎMPLINIRII A 20 ANI DE LA ÎNFIINȚAREA CURȚII DE APPEL CONSTANȚA

DISCURSUL D-LUI PREȘEDINTE G. L. DIMITRIU

*Domnule ministru al justiției,
Prea Sfințite,
Iubiți Oaspeți,
Iubiți Colegi,
Doamnelor și domnilor,*

După tratatul dela Berlin din 13 Iulie 1878, prin care s'a realipit Dobrogea Veche la România, s'a pus chestiunea unificării legislative și a organizării în această provincie.

Introducerea legiurilor din România din stânga Dunării, era necesară atât pentru a grăbi unificarea sufletească, cât și din cauza dispozițiilor anacronice cuprinse în legile și uzurile musulmane aplicabile în Dobrogea, aflată până atunci sub dominațiunea musulmană, legi și uzuri cari contrastau cu legislația noastră de spirit latin.

Constrângerea corporală pentru executarea obligațiunilor civile, arestarea debitorului din chiar momentul pronunțării hotărârii, în caz când plata nu se făcea pe loc; aplicarea de către consiliile de bătrâni, *haaza*, un fel de judecătoria comunale prezidate de *muhtar* (primarul satului, a sancțiunilor corporale; dreptul cadiatelor, niște instanțe de apel care judecau în primă instanță pricinile mai importante, de a pronunța până și *pedeapsa cu moartea*, nu se potriveau cu legislația noastră napoleoniană străbătută de principiile revoluțiunii franceze,—bătrânii din comunele Asarlâc și Cuzgun din județul Constanța, își mai aduc aminte și astăzi de *execuții prin spânzurătoare*, în aceste sate.

Primele măsuri pentru unificarea legislativă și organizarea judecătorească a acestei provincii, — care la început se împărțea în trei județe: Tulcea, Constanța și Silistra Nouă cu capitala Rasova, mutată apoi la Cernavodă, au fost luate prin *regulamentul de administrație publică asupra organizării judecătorești în Dobrogea* din 12 Noembrie 1887. Prin acest regulament s'au înființat judecătoriile comunale, tribunalele de ocol, cadiate pentru procesele dintre mahomedani și două tribunale de apel, unul la Tulcea și altul la Constanța.

Această organizație însă nu a durat prea mult. Printr'un decret din 29 Aprilie 1879 s'a suprimat, pe ziua de 1 Iunie 1879, tribunalul de apel din Constanța, care astfel își încetează existența după o viață de abia șase luni și jumătate.

Atribuțiunile tribunalului de apel din Constanța, trec pe aceeași zi, 1 Iunie 1879, asupra tribunalului de apel din Tulcea, care a rămas singurul tribunal de apel, pentru toată Dobrogea.

După regulamentul din Noembrie 1878, a urmat legea de organizare a Dobrogei din 9 Martie 1880, care, prin *capitolul V, art. 57—64* a introdus în această provincie aceleași instanțe ca și în România din stânga Dunării, cu mici modificări de organizație, a înființat tribunalele mahomedane și a extins toate legile țării asupra Dobrogei.

În ce privește instanța de apel, această lege prevedea prin art. 60 că: „*se înființează în Constanța o Curte de Apel*”, dar acelaș articol adaogă prin alin. II: „*o lege specială va determina organizarea ei și atribuțiunile acestei Curți*”. Prin acest adaos se menținea tribunalul de apel din Tulcea, care era

de fapt Curtea de apel, pentru Dobrogea, se înmormânta Curtea de apel din Constanța, înființată, prin același articol de lege.

Într'adevăr, legea specială de care vorbește art. 60 din legea din 1880 nu a mai venit; în schimb a venit legea din 30 Martie 1886, care a desființat și tribunalul de Apel din Tulcea, pe ziua de 1 Aprilie 1886, iar afacerile de competența acestui tribunal, au trecut în competența Curții de apel din Galați, care lua ființă în acel oraș prin strămutarea Curții din Focșani, pe aceeași zi de 1 Septembrie 1886.

Prin urmare Curtea de apel din Constanța, înființată prin legea din 9 Martie 1880, a figurat numai pe hârtie.

Această stare de lucruri a dăinuit până după războiul balcanic, când, prin tratatul de la București, din 28 Iulie 1913, s'a întregit Dobrogea lui Mircea cel Bătrân și Ștefan cel Mare, prin realipirea Cadrilaterului.

Prin această mărire de teritoriu, cestiunea înființării unei Curți de apel la Constanța, se impunea ca un imperativ categoric: ca o dovadă de solicititudine pentru noii cetățeni, care aveau nevoie de o justiție mai la îndemână, mai aproape de interesele lor, ale căror legi și obiceiuri trebuiau cunoscute mai bine și pentru stabilirea unei jurisprudențe unitare.

Totuși chestiunea nu a fost așa de ușoară. Înființarea acestei Curți a întâmpinat mari opuneri și o hotărâre era greu de luat. Ca dovadă că a fost așa, este faptul că prin regulamentul de organizare a justiției în Dobrogea Nouă, din 10 Octombrie 1913, s'au înființat judecătoria de școl, tribunale de județe, tribunale mahomedane ca și în Dobrogea Veche, dar în ce privește judecarea apelurilor nu s'a luat nici o măsură, urmând a se hotărî mai târziu în competența cărei Curți se vor da.

Între timp venind la Ministerul de Justiție, d-l Victor Antonescu, în Ianuarie 1914, d-sa cu mintea sa clară și înțelegătoare, a înlăturat toate piedicile cu hotărâre și a dat Dobrogei Curtea de apel din Constanța, așa precum i se promisese în 1880. așa precum se cuvenea metropolei acestei provincii și provinciei înseși.

Magistratura, baroul și justițiabilii vă sunt profund recunoscători, *Domnule Ministru*, pentru gestul dvs. clar văzător, care a apropiat Dobrogea și mai mult sufletește de restul țării, prin instituirea în capitala ei a celei mai înalte instanțe de fond, așa precum au toate celelalte provincii.

Curtea înființată pe ziua de 1 Aprilie 1914, era compusă din d-nii: Al. Bârsescu, președinte, Al. Anastasiu, I. Hagiescu-Miriște, N. C. Penciușescu-St. Bonea, P. Patriciu, Gh. L. Dimitriu, D. T. Moscu și C. D. Climescu, consilieri și V. C. Popovici, procuror general.

Dintre aceștia și *dintre alții*, care s'au perindat pe aceste fotolii în cursul timpului, Alexandru Bârsescu și D. Istrate, foști președinți, I. Hagiescu-Miriște și apoi Alexandru Budișteanu, Sava Cristescu, G. Collini și Grigore Teodorescu, foști consilieri, au încetat din viață. *Ne aducem aminte cu duioșie de eminentele lor calități, ca magistrați și colegi și le aducem un pios omagiu.*

Alții, ca d-nii: A. Anastasiu, N. C. Penciușescu și D. T. Moscu, după ce au fost avansați președinți s'au retras la pensie, iar alții, ca d-nii Stelian Bonea, Vasile C. Popovici, P. Patriciu și din cei in-

trați în cursul timpului la această Curte ca d-nii: Constantin Viforeanu, Gh. I. Duca, după ce au fost numiți la altă Curte au fost avansați la Înalta Curte de Casație, iar d-l C. Climescu, prim președinte la Curtea de apel din Chișinău; d-nii Papadat, fost consilier și d-l P. Mironescu fost procuror, au eșit la pensie.

În fine, au mai fost avansați la Casație, eminenții foști consilieri ai acestei Curți d-nii: Al. Teodorescu și R. Benișache, singurii consilieri, cari au fost avansați direct dela această Curte, la Curtea de Casație.

Munca și meritele tuturor acestor colegi, pe baza cărora au ajuns treptele cele mai înalte ale magistraturei, ne face să ne mândrim că au aparținut acestei Curți și suntem profund impresionați când vedem că toți, păstrează legătura sufletească cu această Curte, unde la un loc ne-am străduit să împărțim dreptatea. Unii ca d-nii: Constantin Viforeanu, procuror general la Înalta Curte, Stelian Bonea, P. Patriciu, Vasile Popovici, Al. Teodorescu, ne-au făcut cinstea de a fi prezenți, iar ceilalți ne-au arătat regretul că au fost puși, de împrejurări, în imposibilitate de a fi de față. Permiteți-mi de a le arăta tuturor întreaga noastră grațitudine pentru acest gest de colegialitate.

Rămas singur în această Curte din falanga celor cari o compuneam la înființare, chemați la o operă pe cât de grea pe atât de frumoasă și delicată, am deosebita cinste, în calitate de președinte al ei, să prezint, în această zi solemnă, raportul asupra mersului acestei Curți, tot dvs. *Domnule Ministru*, care printr-o fericită coincidență a-ți înființat Curtea de Constanța, *care sunteți ctitorul ei.*

Domnule Ministru,

Avem conștiința, că nu am desmințit speranțele pe care le-ați pus în noi, când am primit investitura pentru înalta noastră misiune.

Pentru îndeplinirea acestei misiuni, am avut în vedere mereu, principiile directorii recomandate de dvs. cu ocaziunea inaugurării acestei Curți, la 14 Aprilie 1914: „*de a păstra treaz în orice moment sentimentul dreptății, turnat în formele nepieritoare de geniul juridic al poporului roman*” și că: „*în aplicarea strictă a legii, Curtea de Constanța, va avea înalta misiune de a veghea, ca nici o nedreptate să nu se comită, ca nici un abuz sub cutele legii să nu se ascundă*”.

Avem gravate mereu în minte cuvintele marelui Vodă Carol, care prin proclamația dela Brăila, 14 Noembrie 1878, care formează *magna carta* a Dobrogei, a spus: „*dreptatea României nu cunoaște deosebire de neam și religie*”.

Pe aceste principii, altoite pe ideea fundamentală că *justiția este națională*, și prin munca devotată a tuturor magistraților, cari s'au perindat pe fotoliile acestei Curți, avem credința că s'a stabilit și în această parte a țării, ca și în tot cuprinsul ei, o tradiție de prestigiu, de autoritate și încredere în justiție.

În greaua noastră misiune, auxiliarul cel mai de preț al magistraturei este *baroul*.

Nu putem găsi mai bun prilej ca cel de față, pentru a mărturisi sprijinul luminat și demn al baroului Dobrogean, înțelept și înțelegător, care ne este dat cu întreaga curtuazie și onestitate, contribuind prin aceasta la îndeplinirea misiunii noastre.

Aducem afirmațiunea sentimentelor noastre de

gratitudine pentru acest sprijin dat de corpul de elită, care este baroul și sperăm că aceeași înțelegere va dăinui și în viitor.

Colaborarea baroului a mers și dincolo de bară. Revista *Justiția Dobrogei*, menită să promoveze cugetarea și conștiința juridică Dobrogeană și să provoace emulațiunea necesară, este opera acestei colaborări.

Ca recunoștință pentru ctitorul acestei Curți, am hotărât ca această revistă să reapară cu ocazia acestei zile solemne și primul număr să vă fie oferit dvs. *Domnule Ministru*. (Se predă revista Nr. pe Mai).

Ca ctitor al acestei Curți, legat sufletește de opera Dvs., avem datoria de a expune și doleanțele pentru desăvârșirea ei.

În primul loc este de observat că, însăși organizarea Curții de Constanța, este în stare de interioritate față de celelalte Curți, fiind categorisită ca o simplă secțiune de Curte de Apel.

Divizarea acestei Curți este necesară și nu ar cere sacrificii financiare prea mari, deoarece din cauza competenței sale în materie criminală, de recurs și în materie de cercetarea averilor, are un număr suficient de membri pentru două secțiuni.

Este necesară această divizare și pentru că are un număr mare de lucrări: *dela 1727* hârtii intrate, 2585 eșite și 282 procese intrate în 1919, s'a ajuns la 8.729 hârtii intrate, 15.158 eșite și 1328 procese judecate în 1926, iar în 1933 am ajuns la 11.384 hârtii intrate, 14.225 eșite, 2151 atacuri intrate și 1.683 procese judecate, dintre care 67 crime; statistica pe anul în curs ne dovedește că numărul lucrărilor merge crescând.

Numai grație măsurilor luate, justițiabilii nu se resimt prea mult de aglomerația lucrărilor, ședințele nu se suspendă decât odată, câteva minute; pronunțările se amână pentru ca deliberările să se facă în timpul când judecă alt complex.

Față cu măsurile luate de Curte, procesele s'ar judeca mai repede, dacă nu ar fi un viciu de procedură, care constă în posibilitatea de a se propune martori în orice stare a procesului, atât în materie corecțională, cât și în crime, care se judecă tot după procedura corecțională.

Credem necesar că, în noul cod de procedură penală să se introducă dispoziția, ca martorii să nu poată fi propuși în apel, decât prin petiția de apel sau la primul termen de înfățișare, iar în crime, până la primul termen de înfățișare, când se ia interogatoriul acuzatului; măsuri analoage celor din procedura accelerării judecăților pentru afacerile civile și comerciale.

Cu această ocaziune sunt dator să arăt că numărul consilierilor acestei Curți este acel strict necesar complexelor de judecată; că orice reducere, ar fi de natură a desorganiza Curtea și că prin urmare niciodată noi, conștienți de datoria noastră de a fi de strajă pentru bunul mers al justiției, nu numai că nu ne-am gândit să cerem sau cel puțin să aprobăm o reducere de judecători, dar din contră cerem divizarea ei, așa cum o cerem și astăzi.

Localul este deasemenea suficient pentru două secții.

În privința localului, dați-mi voie să amintesc că acest imobil a servit de reședință marelui Rege Carol I, care își primea pe marii dregători ai țării, chiar în această sală.

Acest local a fost cumpărat de Ministerul justi-

ției, Ministru de justiție fiind d-l I. Th. Florescu și pus la dispoziția acestei Curți, care astfel este dotată cu un local demn de majestatea justiției, prin înfățișarea lui monumentală și mai ales prin destinațiunea pe care a avut-o mai înainte, care îl clasează printre monumentele istorice.

Acest local, chiar și numai pentru acest motiv, ar trebui păstrat cu evlavie; cu atât mai mult dacă are o întrebuințare așa de potrivită, aceia de a se pronunța aci hotărârile judecătorești în numele Majestății Sale Regelui.

Însă ce prezintă acest local, fisuri cari vorbesc despre pericolul de fiecare clipă, dovedesc eroismul celor care oficiază aci în liniște, cu toate că sunt conștienți de primejdia ce stă de pândă. Se impune deci o grabnică reparațiune.

În același timp, este de dorit îndepărtarea liniei ferate care trece pe sub ferestrele acestui local, care turbură liniștea desbaterilor și macină puterea de rezistență a zidurilor.

Prin repararea acestui imobil se va păstra acestei Curți un local demn de destinațiunea sa, local care va fi mărturie viitoarelor generațiuni despre dragostea pe care o avea acest port la mare, primul rege al României Carol I, care considera acest port drept plămânii prin care respiră această țară.

Nu pot termina cu doleanțele acestei Curți, fără a aminti că partea de nord a Dobrogei, care pe vremuri și-a avut tribunalul de apel la Tulcea și apoi la Curtea din Galați, ar fi mult înlesnită dacă linia ferată Babadag-Tulcea s'ar înfăptui; aceasta este o dorință dreaptă exprimată deseori și de întreg județul Tulcea.

Domnule Ministru,

Magistrații acestei Curți vă mulțumesc cu recunoștință pentru prezența dvs. aci în această mare zi de sărbătoare. Prezența dvs. era necesară pentru a ne cunoaște nevoile și activitatea și pentru a dobândi noi puteri de muncă pentru împlinirea datoriei noastre și pentru a întări — în populația dobrogeană — ideea de justiție și de încredere, din care isvorăște autoritatea și prestigiul magistraturii.

Mulțumesc Prea Sfințitului, pentru binecuvântarea ce ne-o dă.

Aducem vii mulțumiri d-lui C. Rătescu, președinte al Curții de Casație d-sa fost magistrat în această provincie pe vremuri, a venit la noi cu aceeași dragoste cu care acum 20 de ani a contribuit la înființarea și organizarea acestei Curți, în calitatea d-sale de atunci de secretar general al Ministerului de justiție.

Suntem plăcut impresionați de prezența înalților magistrați dela Inalta Curte d-nii: C. Viforeanu, N. Bădescu-Roșiori, Gh. Volenti, N. Stănilă, Solomon, Spiridon Popescu, Al. Teodorescu, N. Ioanid și d-lui Tușinschi, prim președinte al Curții de apel din Cernăuți, d-l Stârcea, prim președinte al Curții de apel din București, cum și a d-lui Valer Roman, secretar general al Ministerului Justiției, a d-lui Papadat, fost consilier la această Curte și a tuturor d-lor magistrați, cari cinstesc sărbătoarea noastră prin prezența lor și a reprezentanților justiției militare.

Cu toții, ca și întreaga magistratură în frunte cu d-l D. Volanschi, primul președinte al Inaltei

Curți de Casație, prin muncă devotată pusă în serviciul justiției au contribuit la această tradiție cu care ne mândrim, de încredere, de prestigiu și autoritate.

Prezența aci a d-lor generali, amiral și ofițeri, a corpului diplomatic cum și a atâtor reprezentanți ai baroului din țară, printre care și distinsul maestru d-l H. Aznavorian un fiu al Dobrogei — reprezentanți ai baroului acestei provincii, ai administrației, Parlamentului, ai școalei și a tuturor celor care a-ți binevoit să asistați la această ședință de sărbătoare a unui eveniment istoric, prin care populația dobrogeană s'a asigurat cu ce dragoste părintească i-au fost îmbrățișate toate nevoile sale, contribue la cimentarea unității sufletești a întregii populații românești, pentru care vă suntem profund recunoscători.

Și pentru că noi în aceste sanctuar pronunțăm deciziunile noastre în numele Majestății Sale Regelui, gândul nostru se îndreaptă în prim loc către El, Regele României întregite, care cu ocaziunea prezentării codului penal în ședința festivă de la Ministerul de Justiție a definit atât de limpede rolul magistratului și a calificat atât de elogios valoarea magistraturei când a spus:

„Calitatea magistraturei noastre este o garanție că fiecare știe să-și facă datoria, așa cum o cer interesele imperioase ale patriei”.

Idealul magistraturei din Dobrogea ca și al celei din întreaga țară, este să corespundă pe deplin încrederii ce suveranul nostru o pune în ea pentru a contribui prin înțelegerea înaltei sale misiuni la întărirea și prosperarea ei, pentru întreaga satisfacție a conducătorilor ei înțelepți, în frunte cu Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, deținătorul destinului sale.

DISCURSUL D-LUI MINISTRU DE JUSTIȚIE VICTOR ANTONESCU

Domnule Președinte, Domnilor,

Când acum 20 de ani prezidam la înființarea acestei Curți menită a împărți dreptatea celor patru județe dobrogene, nu mi-am închipuit că după scurgere de atâta vreme tot mie îmi va fi îngăduit a prezida sărbătorirea a doua decenii de existență a Curții de Apel din Constanța.

Sunt fericit a mă găsi azi printre vechi prieteni într-o instituție întemeiată de mine și eu și d-voastră împovorați de greutatea vremii ce am trăit de atunci, dar și d-voastră și eu îmbogățiți de experiența unor ani trăiți în timpuri mari, ce nu se uită. Ați împlinit în răstimpul acestor 20 de ani misiunea sacră de a crea pentru ținuturile Dobrogei — o doctrină și o jurisprudență, — împărțind o dreptate neprihănită ce a cinstit numele de român.

În această parte a țării unde trăesc laolaltă români de origini diferite, ați distribuit justiția cu înțelepciune, animați de un spirit tolerant și înțelegător al nevoilor tuturor.

Ați amintit Domnule Președinte de jurisdicțiunile inspirate de dreptul musulman ce au funcționat nu de mult în Dobrogea și despre care bătrânii unor sate ar păstra încă amintiri. Ați găsit într'adevăr, aci instituțiuni patriarhale ce reflectau

concepțiuni dintr-o vreme de mult apusă și ați instaurat aci printr-o judicioasă aplicare principiile legislațiunilor noastre inspirate de geniul latin.

Puteți fi mândri de a fi fost în aceste ținuturi pionierii gândiri latine prin aplicarea ei la actele juridice ce stăpânesc viața noastră de toate zilele.

Concepțiunile deosebite ale dreptului explică unele evoluțiuni.

Deosebirea în concepțiunea dreptului familial la romani și la greci a influențat mult destinele acestor două civilizațiuni.

La romani legislațiunea consideră femeia ca păstrătoare a rasei și o așază alături de copii a căror grije o avea.

Epitaful unei matroane romane este caracteristică în acest fel: „Casta vixit, lanam fecit, domum servavit” a fost credincioasă, a tors lână și a îngrijit de casă. Acest epitaf rezumă virtuțile unei matroane romane în toată măreția lor.

În patria lui Phidias cultul frumosului este în onoare, moravurile și legislația Greciei antice se resimt de această concepțiune care face din frumusețe o artă.

La romani avem forța și măreția. La Greci o dezvoltare a simțământului frumosului — fără pereche.

Tot așa claritatea latină a judecății noastre ne-a luminat gândirea, de aci și limpezimea cu care în decursul celor din urmă 70 de ani, poporul nostru a știut să-și conducă spre bine destinul în noianul greutăților de tot felul prin care am trecut.

Ați vorbit de naționalism. Naționalismul este azi mai necesar ca oricând, dar el trebuie practicat cu cumințenie, naționalismul agresiv dăunează, el ridică chiar dreptului multe simpatii.

Vă vorbesc din experiența grijelor pe care le-am trăit la Paris în vremea războiului și a conferinței de pace.

Știu prin mine însumi câtă practică și stăruitoare trudă s'a pus spre a se câștiga recunoașterea drepturilor noastre și de aceea preocuparea zilei de mâine mă stăpânește.

Cu privire la Dobrogea să-mi îngăduiți o scurtă povestire, căci de acest ținut mă leagă unele amintiri care îmi sunt prețioase.

A doua zi, după ce în 1914 am sărbătorit înființarea acestei Curți, am plecat la Bazargic cu gândul de a mă duce la Balcic. Dar abia făcui câțiva kilometri în drumul dela Bazargic spre Balcic când o furtună cu ploaie și piatră mă opri la câțiva kilometri în dreptul monumentului generalului rus Zimmerman, mort în timpul războiului dela 1877.

M'am reîntors la Bazargic. Câțiva ani după aceea, în plin război mondial, în Octombrie 1918, plecând cu aeroplanul dela Salonic spre Iași, un defect de motor mă opri într-o câmpie.

Nu știam unde ne găsim. Eram îmbrăcat în uniformă de căpitan francez, sub numele de Antoine Louis și purtam asupra mea ordinul de misiune al generalului Franchet d'Esperay, azi Mareșal al Franței.

Făcui câțiva pași spre șoseaua ce se vedea în apropiere și mă aflai spre marea mea surprindere în fața aceluiași monument.

Mă întorsei către locotenentul Neel ce mă însoțea ca pilot, și-i spusei: „suntem în apropiere de Bazargic. Eram salvați, căci Dobrogea-Nouă, spre deosebire de cea veche ocupată de germani, trecuse în stăpânirea bulgărească, iar ei capitulasera.”

Abia desmetecit din uimire, în fața neprevăzutului, care mă aducea pentru a doua oară în fața aceluiași monument zării o camionetă ce venea în grabă spre noi. Erau ofițeri și soldați bulgari.

De aceea, când după 20 de ani mă regăsesc printre d-voastră, zic: „Ita diis placuit” Așa a vrut Dumnezeu.

Iar D-voastră Domnule Președinte și Domnule Procuror General, nu vă pot spune cuvântul latin „Nescio vos”, nu vă cunosc. Vă cunosc de peste 20 de ani, căci am avut cinstea și plăcerea de a vă numi eu, în chiar această Curte.

Și dacă întâmplarea a făcut ca atât D-voastre cât și eu să fim în aceleași posturi și în slujba aceluiași îndatoriri, vremurile s’au schimbat mult de atunci. Țara s’a mărit, Neamul s’a întregit, dar și greutățile ce apasă pe umerii noștri, au sporit.

Acum 20 de ani vă întâmpinam cu cuvintele lui Seneca „bis dat, qui cito dat”. Și acum aș putea repeta pentru alții, nu pentru d-voastră aceleași cuvinte, căci întârzierile ce se constată la multe din instanțele noastre judecătorești în distribuirea justiției, constituie o nedreptate. E adevărat că răul e din vechime. Demosthene desnădăjduit de greutățile ce-i făcea tutorele lui, spre a-i da socotelile unei averi ce-i risipise, învăță să pledeze spre a-și apăra singur drepturile și astfel nascu pentru Greci și omenire, un mare geniu oratoric. Dar tot atât de veche e cerința poporului de a avea unde să-și arate necazurile și de a i se asigura dreptatea: „Forum et Jus”.

Sunt mândru să constat vrednicia cu care Curtea de Constanța și-a îndeplinit menirea ei. Ați distribuit justiția cu demnitate, cu pricepere, cu nepărtinire, v’ați impus respectului tuturor. S’a adevărit astfel că garanțiile pe care legislația noastră le dă judecătorului, nu sunt în realitate decât ocrotiri care se dau justițiabililor.

Un proverb arab spune: „cel mai rău judecător, e cel ce apropie prea des pe cei mari — cel mai bun dintre conducători este cel ce apropie mai des pe cei mici”.

Un eminent cunoscător al magistraturei a spus: „Il vroi ca judecător pe cel mai instruit — căci va avea cultul legii — pe cel mai demn, pentru că va rezista la corupțiune — pe cel mai liber pentru că nu va asculta de nimeni”.

Ați corespuns acestor îndatoriri — un vechi prieten al d-voastră v’o spune cu toată sinceritatea. — V’o spun aceasta cu mulțumire căci în ziua de azi nu este lipsită de grave preocupări, care ne impun chemarea tuturor la datorie. Simțim cu toții cum pretutindeni opinia publică formulează critici contra statului care slăbește în împlinirea datoriei — de a sancționa imoralitatea, prin pedepsirea vinovaților.

Statul, trebuie să-și îndeplinească sarcina sa, de a sluji *interesul public*.

Efortul de coordonare făcut de veacuri de civilizațiune pentru a disciplina pe om în instinctele lui rebele, se macină.

Slăbirea statului în exercițiul legitimei sale autorități liberează forțele potrivnice ce stăpâneau. Forțele de distrugere ca și cele de conservare nu trebuiesc lăsate să se înfrunte într’o luptă care poate duce uneori la destrămare.

Legile sunt făcute ca să struneze pasiunile — nu trebuie să sdruncinăm așezarea statului slăbindu-i autoritatea. Altfel ajungem la ce spune Mon-

tesquieu într’un pasagiu din l’Esprit des lois: „Une ori, pentru o vreme, trebuie pus un vâl asupra libertății — după cum odinioară se acopereau statuele zeilor”. Acest pasagiu a fost odinioară invocat de Robespierre.

Aplicați legile fără șovăire. Nu abdicați dela datoria dvs. de căpetenie de a fi străjerii ordinii juridice în stat.

Sunteți în îndeplinirea marilor d-voastră îndatoriri ajutați de un corp luminat de avocați. Distinșilor membri ai baroului care ne înconjoară astăzi le spun că vremea romantismului în pledoarii a trecut. Se vorbește că pledoaria suferă — că pledoaria decade — că tendința spre frumos a părăsit-o. Adevărul este că asprimea nevoilor zilnice ne stăpânește pe toți. Baroul urmează legea comună. Avem o pledoarie pozitivă, dominată de realități care nu se pretează la abstracțiuni. Viața ne este prea chinută de nevoi pentru ca pledoaria să reflecteze altceva decât preocupările de tot momentul, în stilul și compoziția ei. Suntem în toate țările departe de pledoaria clasică, în care se vorbea ca într’o Academie sau Salon, ceiace însemnează că generațiile ce se succed diferă nu numai prin modul lor de trai, dar și prin felul lor de a vorbi.

Magistratura și Baroul puse amândouă în slujba dreptății, trebuiesc să fie stăpânite de un singur gând: datoria.

În împlinirea grelelor Dvs. îndatoriri, inspirați-vă de deviza lui Colbert : *Pro Rege saepe, pro patria semper*.

Pentru Rege adesea, pentru Patrie întotdeauna.

Cu acest gând care unește ceiace pentru orice bun român e indisolubil: Regele și Patria, închei Domnule Președinte, urând Curții să continue a împărți dreptatea cu aceiași demnă vrednicie de aci înainte încă mulți ani.

SELECȚIONAREA FUNCȚIONARILOR PUBLICI

— Metode și Mijloace —

1. Importanța Serviciului public în organizarea unui Stat.
2. Condițiunile cerute pentru ocuparea unei funcțiuni publice: a) referitoare la capacitatea civică; b) la capacitatea profesională; c) la moralitate.
3. Cum trebuie înțeleasă și aplicată noțiunea de moralitate. Dispozițiunile codului penal. Aplicațiunea lor de către instanțele judecătorești. Aplicațiunea lor de către autoritățile administrative.
4. Ineficacitatea dispozițiunilor cu privire la asigurarea moralității funcționarilor publici.
5. Lipsa unui cazier judiciar. Importanța lui.
6. Măsuri provizorii de luat până la introducerea cazierului judiciar pentru a se asigura moralitatea cerută funcționarilor publici.
7. Concluziuni. Propuneri de *lege ferenda*.

1.— Organizarea actuală a Statelor prin diferențierea organelor care trebuie să asigure în mod permanent și armonic complexa sa activitate în domenii atât de variate, a împins crearea de Servicii publice.

Aceste Servicii publice au de scop satisfacerea anumitor nevoi obștești și să asigure buna funcționare a întregii colectivități în spiritul de legalitate, care este singura cheazăsie capabilă să promoveze progresul și buna stare economică a unui Stat. De aci rezultă marea importanță pe care Serviciul public îl are în ansamblul organizării Statului și grija pe care

trebuie să o depună guvernării constienti, ca să asigure o cât mai normală și rațională funcționare a Serviciilor publice.

Ori, o normală și rațională funcționare a serviciilor publice, nu se poate realiza decât prin fixarea competenței lor, prin atribuirea unei autorități de care trebuie să dispună și prin conducerea de către elemente capabile și pregătite, care să asigure serviciului randamentul necesar.

Prin urmare, ocuparea unei funcțiuni publice implică în sine nu numai posedarea cunoștințelor *profesionale*, absolut indispensabile, pentru a conduce serviciul sau a colabora la realizarea scopului pentru care s'a creat serviciul, ci și anumite *calități morale*, care să constituie o garanție neîndoieabilă că la baza activității desfășurate pentru a asigura biroul mers al serviciului, va prezida cea mai nestrămutată *conștiință*, care nu va abuză de autoritatea conferită, și care nu va *tranzige* cu interesul public.

Căci, la ce ar folosi cele mai alese calități profesionale, dacă ele se exercită într-o atmosferă puțin morală, dacă se inspiră numai din satisfacerea intereselor personale în dauna intereselor obștești, al căror ocrotitor imparțial este pus să fie funcționarul public dela cel mai mic până la cel mai mare.

Ori, în Statele care au împrumutat numai *forma*, fără să-și fi asimilat și fondul unei organizări publice titularul unei funcțiuni publice, se crede îndreptățit mai ales la noi, a se socoti deținătorul absolut al unei părți din autoritatea publică și că totuși trebuie să i se închine, deși în realitate nu este decât un *umil servitor* al intereselor obștești, al cetățenilor din munca și banul cărora este plătit; că, deci înainte de toate, el trebuie să satisfacă interesele legale ale acelor care solicită concursul serviciilor sale *legalmente datorite*. Din această concepție gresită, care la noi s'a înrădăcinat atât de adânc în spiritul funcționarilor noștri publici, a rezultat o sumă de abuzuri, ilegalități și de favoruri, sub oblăduirea binevoitoare a cărmuitorilor noștri, în detrimentul bunului mers al serviciilor publice, în paguba intereselor legitime ale cetățenilor, în dauna demnității și autorității publice, în sfârșit, în întronarea unui spirit de amoralitate la unii, care a avut repercusiuni atât de dezastruoase asupra întregii activități a Statului¹⁾.

Ori, aceste scăderi organice ne relevează pe de o parte că s'a făcut o *rea alegere a elementelor* cărora

1) Dintr-o anchetă făcută de Serviciul Statisticii Judiciare, cu privire la funcționarii publici acuzați pentru delapidare dela 1924—1928, rezultă că s'a defraudat în acest interval, peste 500 milioane lei anual, însă, în această sumă sunt înglobate numai fraudele sancționate definitiv de Justiție, cu excluderea celor ce se află în faza de cercetare administrativă. Ori, întrucât fraudele sancționate, nu reprezintă decât abia 30%, sumele realmente defraudate de funcționarii publici, se pot evalua la cel puțin 3—4 miliarde, în acești cinci ani.

Tot din această anchetă, se mai relevează că cel mai mare procent de fraude îl dă Ministerul de finanțe, inclusiv R. M. S. și Direcțiunea Vămirilor (32%); Ministerul comunicațiilor, inclusiv Direcția C. F. R., P. T. T., Casa Muncii, etc., 20%, Ministerul de interne, inclusiv comunele și județele, cu 18% și Ministerul apărării naționale cu 12%.

Prin urmare, la acele autorități unde mănuierea banilor publici este mai mare, s'au comis și cele mai mari fraude. În acest interval de 5 ani, au fost condamnați 1.409 funcționari publici ca defraudatori.

li s'au încredințat o funcțiune publică, iar pe de altă parte, că șefii însărcinați cu supravegherea serviciilor publice, nu numai că nu și-au făcut datoria, dar în unele cazuri au devenit înșiși complici pasivi sau tăinuitori.

2. — Este drept că, legiuitorul a prevăzut formal anumite condițiuni pentru acei cari voiesc să ocupe o funcțiune publică. Unele condițiuni se referă la capacitatea *civică*, altele la capacitatea *profesională*, iar altele la *moralitate*.

A) Printre condițiunile cerute cu privire la capacitatea *civică*, avem:

- 1) Calitatea de cetățean român;
- 2) Să fie major;
- 3) Să fi satisfăcut legea recrutării;
- 4) Să se bucure de drepturile civile și politice²⁾.

Asupra acestor condițiuni nu vom insista³⁾.

B) Pentru condițiunile privitoare la capacitatea *profesională*, se cer:

1) Prezentarea unei diplome universitare, de specialitate⁴⁾;

2) Un examen de capacitate prin care să se verifice dacă candidatul la funcțiunile publice posedă *cunoștințele speciale*⁵⁾;

3) Un anumit stagiul pentru a se verifica dacă funcționarul, numit provizoriu, posedă și *aptitudinile profesionale*⁶⁾.

Prin urmare, sintetizând condițiunile cu privire la capacitatea profesională, am putea spune că unele îmbracă caracterul unei prezumțiuni *iuris tantum*, adică, cel care ocupă o funcțiune publică, posedă realmente cunoștințele generale și speciale necesare funcțiunei verificate prin diplomă și examen; altele, caracterul unei prezumțiuni *iuris et de jure*, adică că posedă și aptitudinile profesionale absolut indispensabile funcțiunei ce ocupă, numai după care se poate considera ca *definitiv*.

„Rolul stagiului, — zicea cu drept cuvânt d. senator I. Panaitescu, — este de a constata aptitudinile funcționarului stagiar, pentru funcțiunea pe care o ocupă. Ori, aptitudinea nu se constată prin examen, ci prin observarea de zi cu zi a sefului ierarhic de care aparține funcționarul, de modul cum își îndeplinește serviciul, pentru că sunt funcționari publici cari poate să aibă cunoștințele cerute, constatate prin diplome și certificate, dar care să nu aibă aptitudinile cerute pentru aceste funcțiuni. De pildă, cineva poate să cunoască foarte bine materia de drept, care se învață în Facultatea de Drept, însă să nu reușească a fi un bun funcționar de poliție sau administrativ”⁷⁾.

În adevăr, observațiunile d-lui Panaitescu, sunt foarte juste, nu trebuie confundată capacitatea profesională cu aptitudinile profesionale.

2) Vezi art. 5 și 6 din Statutul funcționarilor publici.

3) Pentru detalii trimitem la operele d-lor Prof. Paul Negulescu, Drept Ad-tiv, I, pag. 548; Prof. Anibal Teodorescu, Noțiuni de Drept Ad-tiv, I, pag. 159 și urm.; Prof. George Alexianu, Statutul Funcț. Publici; Vermeulen, etc.

4) Art. 36 Statutul funcționarilor publici cere neapărat o diplomă universitară pentru funcționarii superiori gradului de subșef de birou.

5) Vezi art. 37 Statutul funcționarilor publici.

6) Pentru funcționarii administrativi, acest stagiul este de un an, sunt însă legi organice cari cer un stagiul între 2—5 ani.

7) Vezi Desbaterile Senatului din 1923 Monitorul Oficial pag. 1200.

Capacitatea profesională constituie, cum am spus, o prezumție încă neverificată, pe când aptitudinea profesională este o capacitate verificată, care presupune pe lângă posedarea cunoștințelor speciale și puțința de adaptarea lor la realitățile de fapt ale serviciului. Așa dar, aptitudinea profesională presupune, pe lângă capacitatea profesională și posedarea acelei tehnice profesionale, absolut indispensabilă, pentru a asigura serviciului ce i s'a încredințat, cel mai bun randament sub raportul rezultatelor practice.

La ce ar servi de pildă, un profesor savant în specialitatea sa, dacă elevii nu-l înțeleg?

Sub acest raport, noi am merge chiar mai departe, aceste aptitudini profesionale nu trebuiesc verificate numai în mod empiric, rutinar, în timpul unui stagiu de cele mai multe ori insuficient, ci și prin frecvențarea unei școli *practice profesionale*, adaptabilă scopului funcțiunii publice⁸⁾.

Șeful ierarhic nu poate întotdeauna să cântărească la justa măsură, într'un timp relativ scurt, aptitudinile funcționarului începător, încât credem că este necesar ca această verificare să se întregască la sfârșitul stagiului printr'un examen teoretico-practic, înaintea unei Comisiuni de specialiști, pe baza rezultatelor cărora, numai să se facă *definitivarea*, iar nu ca astăzi, când a ajuns o simplă formalitate de stil și de... încasare de diurne!

Ba, în cele mai adese cazuri, membrii Comisiunii, directori sau șefi de servicii, urmează sugestiile șefului departamentului, om politic, vremelnic în fruntea unei administrații publice, fără a se preocupa câtuși de puțin de realele aptitudini profesionale ale celor definiți. Cu alte cuvinte, ne conducem de veșnică respectare a formei în detrimentul fondului.

Dar, am merge și mai departe și am cere ca verificarea aptitudinilor profesionale să se facă și atunci când este vorba de avansarea funcționarului în grad (*șef de birou, șef de serviciu* și chiar *director*), căci pe măsură ce funcționarului i se încredințează o însărcinare mai mare, care incumbă o capacitate și o răspundere mai complectă, să fie nevoie de o nouă verificare teoretico-practică, pentru a se vedea dacă aptitudinile sale profesionale corespund noii atribuțiuni ce i se conferă.

De aceea, în unele ramuri ale serviciilor publice, de pildă militară, judecătorească, învățământ, etc., vedem examene și verificări de aptitudini profesionale mai dese.

În acest caz, nu se va mai vedea în fruntea serviciilor sau direcțiilor unii funcționari superiori, cari au ajuns acolo împinși sau de vechime sau de protecție și cari nu corespund misiunii lor, care imprimă serviciului un empirism bazat pe rutină, sunt inca-

pabili de a inovă, de a se adapta necesităților mereu schimbătoare ale serviciului, încât le scapă adevăratele realități de fapt și soluțiunile cele mai potrivite pentru a asigura bunul mers al serviciului sau administrației ce li s'au încredințat.

Ori, dacă selecțiunea la avansare și la conducerea superioară s'ar face prin *concurs*, între toți cei deopotrivă de îndreptățiți, administrațiile și serviciile noastre s'ar îmbunătăți foarte mult⁹⁾.

3. — Pentru a se garanta condițiunea de *moralitate* pentru acel ce voește să ocupe o funcțiune publică, cele mai multe legi, ca și Statutul funcționarilor publici, se mărginesc să însereze formula stereotipă: „Să nu fi suferit nici o condamnățiune”¹⁰⁾.

Cum obiectul studiului nostru se va mărgini în special asupra chestiunii moralității funcționarilor publici, căreia nu i s'a dat atențiunea cuvenită, vom insista mai pe larg, asupra înțelesului și întinderii acestei condițiuni, precum și asupra respectării sale efective, astfel cum se realizează în practica noastră administrativă.

Codul penal din Vechiul Regat, aplicabil numai în Vechiul Regat și Basarabia¹¹⁾, dispune în art. 13 că cei osândiți la munca silnică și reclusiune, li se vor aplica ca pedeapsă accesorie și *degradațiunea civică*, care prevede, între alte decăderi, și „*destituirea sau excluderea celor condamnați dela orice funcțiune sau oficiu public*”, pe tot timpul cât durează pedeapsa.

Iar art. 27, acelaș cod, prevede *interdicțiunea exercitărei unora din drepturile civile și politice pentru cei osândiți la o pedeapsă corecțională*.

De aci s'a pus chestiunea: Cari sunt deosebirile între consecințele degradațiunii civice și interdicțiune corecțională cu privire la funcționarii publici?

1) Degradatiunea civică constă în decăderea unui complex de capacități cu caracter general, pe când interdicțiunea corecțională constă numai în pierderea parțială a unor anumite capacități.

2) Decăderile rezultând din degradațiunea civică, sunt o consecință accesorie a pedepsei care intervine de *drept*, pe când acele rezultând din interdicțiunea corecțională nu intervin decât atunci când legea le permite și judecătorul le pronunță.

3) Decăderile rezultând din degradațiunea civică, unele au un caracter *perpetuu*, pe când celelalte rezultând din interdicțiunea corecțională nu au decât un caracter *temporar*¹²⁾.

Între incapacitățile prevăzute, fie de codul penal, fie de alte legi speciale, este și aceea de a nu mai putea ocupa o funcțiune publică.

Asupra caracterului acestei incapacități însă Curtea noastră de casație s'a pronunțat că nu intră în decăderile prevăzute de art. 8 alin. 2 cod penal, fiindcă

8) Pentru satisfacerea acestor condițiuni, mai ales că 80% din actualii funcționari publici nu posedă diplomele universitare sau examene de specialitate profesională, *Instituțul Regal de Științe Administrative al României*, a înființat Școala Superioară de Documentare și Științe Administrative. Scopul acestei școli era de a complectă capacitatea și aptitudinile acestor funcționari, spre a-i face capabili de a da directive noi de organizare și raționalizare a serviciilor noastre publice.

Însă, conducătorii noștri, departe de a aprecia foloasele unei astfel de școli, s'au complăcut într'o indiferență incalificabilă, spre paguba serviciilor publice care funcționează așa de greoi și rutinar.

9) Un exemplu, din multe altele: Cu ocazia vacanței unui post de director general, șeful Departamentului respectiv, nu a voit să avanseze pe subdirectorul general, sub motiv că nu era pregătit pentru aceasta, deși era un funcționar vechiu și cu recunoscute aptitudini profesionale, și a numit în schimb pe altul, afară din cadrele administrațiunii, fără nici o capacitate profesională verificată, care, după un an a trebuit să fie destituit pentru incapacitate și fraude..

10) Vezi art. 5 Statutul funcționarilor publici.

11) Și în codul ungar aplicabil în Transilvania și cel austriac aplicabil în Bucovina, există dispozițiuni similare.

12) Vezi *Dongoroz*, în *Tratatul Tanoviceanu*, vol. III, pag. 526 și următoarele.

acest articol se referă numai la pierderea drepturilor politice și de familie, că deci, nu ar intra și decăderea de a mai putea ocupa vre-o funcțiune publică¹³⁾.

Așa dar, caracterul acestei decăderi nu este propriu zis o pedeapsă, ci mai mult o *măsură de siguranță*¹⁴⁾.

Prin urmare, rezultă că, dacă incapacitatea de a mai ocupa o funcțiune publică nu a fost pronunțată de judecători, mai ales în materie corecțională, cel condamnat nu poate fi exclus dela beneficiul funcțiunii după ce și-a ispășit pedeapsa.

Între incapacitățile prevăzute de codul penal și alte legi speciale însă, găsim și pe aceia de a mai putea ocupa o funcțiune publică, fie pe toată viața, fie temporal. Astfel putem cita:

a) Art. 123 și 124 cod. pen., în cazuri de falsuri comise de funcționarii publici;

b) Art. 140 cod pen. în caz de sustracțiuni comise de funcționarii publici, când pe lângă închisoarea corecțională prevede și incapacitatea de a mai ocupa o funcțiune publică pe toată viața, pierzând și dreptul la pensie;

c) Art. 141 cod. pen., în caz de mituire, pe lângă pedeapsa corecțională, se prevede și interdicțiunea de a mai ocupa o funcțiune publică pe timp mărginit;

d) Art. 149 cod pen., în caz de abuz de putere, prevede de asemenea și incapacitatea de a mai ocupa vre-o funcțiune publică dela 1—3 ani;

e) Art. 152 cod pen., în caz de denegare de dreptate, prevede de asemenea incapacitatea de a mai ocupa vre-o funcțiune publică dela 1—3 ani;

f) Art. 154 cod. pen., în caz de sustragere a unui individ dela urmărire sau pedeapsă legală, prevede, pe lângă închisoare și incapacitatea de a mai ocupa vre-o funcțiune publică dela 1—3 ani;

g) Art. 155 cod. pen., în caz de depozitare a unui particular de un bun, prevede pe lângă pedeapsă și incapacitatea de a mai putea ocupa vre-o funcțiune publică dela 1—2 ani;

h) Art. 156 cod. pen., în caz de violare a corespondenței prevede, pe lângă pedeapsă, și incapacitatea de a mai ocupa o funcțiune publică dela 1—2 ani;

i) Art. 308 cod. pen., în caz de furt, etc.

De asemenea incapacitatea de a mai ocupa vre-o funcțiune publică, fie temporară, fie perpetuă, poate să decurgă și din anumite pedepse disciplinare, cari atrag imediata destituire a funcționarului.

Ori, aceste dispozițiuni precise, fie din cod. pen., fie din alte legi speciale, instanțele noastre judecătorești nu le dă toată atențiunea cuvenită, mai ales când este vorba de infracțiuni comise de funcționarii publici ca: falsuri, delapidări, abuzuri de putere, etc., care întotdeauna trebuie să atragă și interdicțiunea de a mai ocupa vre-o funcțiune publică, fiindcă în cele mai multe cazuri, judecătorii omit să pronunțe aceste interdicțiuni, din care cauză ele nu-si pot produce efectele.

Încât, am putea afirma, fără putintă de a fi contraziși, că interdicțiunea de a mai ocupa o funcțiune publică pentru funcționarii cari au comis infracțiuni

nile enumerate mai sus, este ca și căzută în desuetudine.

Din această cauză, un funcționar public *condamnat definitiv*, imediat ce și-a ispășit pedeapsa, poate să ocupe o nouă funcțiune, cu atât mai lesne, cu cât autoritatea administrativă nu are nici odată posibilitatea să controleze trecutul lui. Și nu rare ori, un funcționar public condamnat pentru fals în acte publice sau delapidare, după ce și-a executat pedeapsa, își găsește imediat slujbă pentru a începe de la capăt seria de malversațiuni.

Se cunoaște cazul unui funcționar superior dela unul din Ministerele noastre, care a fost fortat să-și dea demisia, fiindcă în urma unui denunț, se constata că ispășise o pedeapsă de 3 ani reclusiune.

Astăzi, cele mai multe autorități se multumesc de a cere candidatului la o funcțiune publică cu privire la moralitatea lui *banalul certificat de bună purtare!*

Șefii autorităților administrative, primari, prefecți, sau prefecți de poliție, eliberează cu mare ușurință astfel de certificate de bună purtare, fără măcar să cunoască antecedentele celui ce solicită, lăsându-se conduși de aparență sau de anumite recomandări binevoitoare, pe care totdeauna știe să le capete cei interesați.

Pentru un condamnat de o instanță judecătorească, nu este nimic mai lesne decât să capete un certificat că n'a fost condamnat, căci nu i se poate pretinde solicitatorului să aducă câte un certificat dela toate instanțele din țară, în lipsa unui *cazier judiciar*.

Încât astăzi, un funcționar concediat din serviciu, în urma unor fapte netrebnice, după ispășirea pedepsei, poate foarte ușor găsi un alt serviciu, el trece dela domenii, la comunicații, dela vamă la poliție, de la finanțe la interne, dela interne la justiție, în sfârșit dela un capăt la altul al țării, fără ca cineva să-l întrebe de antecedentele sale, pe care știe să le ascundă cu dibăcie uneori până la esirea la pensie.

De aceea se și explică de ce în unele administrațiuni publice se comit atâtea fraude, atâtea abuzuri, atâtea ilegalități, fiindcă autorii lor nu sunt la primele încercări, ci adevărați profesioniști, încercați recidiviști, cu o moralitate atât de scăzută și care se pretează ușor la injoncțiunile uneori a șefilor lor ierarhici.

Cunosc cazul unui funcționar care a fost îndepărtat din poliție pentru abuzuri, mită, escrocherii, etc., și totuși a reușit să fie numit la justiție ca impiegat și chiar avansat până la șef de birou, până când a venit un denunț care i-a demascăat antecedentele: *suferise peste 8 condamnări pentru furi, abuzuri, escrocherii*, etc., și totuși șeful autorității, s'a mulțumit numai cu *demisiunea lui*.

De sigur, că poate astăzi se găsește iarăși în serviciu la cine știe care autoritate.

5. — Condițiunea de moralitate pentru cei ce solicită o funcțiune publică, dacă nu trebuie să primeze pe celelalte, în tot cazul trebuie să prezinte aceiași importanță. Cu certificate de bună purtare, cu recomandări binevoitoare de moralitate, nu se pot satisface cerințele unei bune selecționări a funcționarilor publici.

Singura *dovadă* care nu poate să fie contrazisă de nimeni și prin nimic, care prezintă toate garanțiile de imparțialitate și de exactitate este *cazierul judiciar*.

Nu vom intra în tehnica acestei institutii, azi

13) Cas. II, 385 din 15 Mai 1875, Bulet. Cas. din 1875, pag. 34.

14) În acest sens s'a reglementat de proiectul cod. penal unificat.

introdusă în toate statele civilizate din Europa, afară de țara noastră, ci ne vom mărgini de a arăta în câteva cuvinte *importanța cazierului judiciar în selecționarea funcționarilor publici*.

La locul de naștere al unui individ, indiferent de locul unde domiciliază, se localizează toate condamnările ce le-ar fi suferit cineva în orice parte a țării, înscriindu-se în cazierul său judiciar, iar dacă nu i se cunoaște locul de naștere sau este străin, condamnările suferite se localizează la *cazierul central din Ministerul Justiției*.

În acest mod, se poate cunoaște precis situațiunea morală a cuiva, dacă se știe exact locul său de naștere, după cazierul judiciar, spre a vedea dacă este capabil să ocupe sau nu o funcțiune publică.

Deci, cazierul judiciar constituie cel mai bun mijloc de a se putea înlătura din corpul funcționarilor publici acei cari au un trecut dubios și prezervă în același timp societatea de acțiunile lor nefaste.

În special, când este vorba de selecționarea funcționarilor publici, cazierul judiciar constituie cel mai prețios auxiliar pentru a evita recrutarea unor elemente a căror moralitate este îndoelnică fiindcă s'a relevat prin fapte care-l fac nevrednic de a i se încredința o funcțiune publică. Dacă s'ar cerceta trecutul funcționarilor publici actuali, avem certitudinea că la mulți din ei, s'ar găsi la activul lor condamnări, fie pentru falsuri, fie delapidări, fie abuzuri de putere, fie ilegalități, fie că au fost destituiți disciplinar pentru abateri grave dela datoria lor profesională, încât nu exagerăm, dacă apreciem numărul acestora la 15—20%, cari pot fi înlăturați din slujba ce o ocupă acum, fără să mai fie nevoie de concedieri, reduceri sau pensionări premature¹⁵⁾.

Asa dar, introducerea cazierelor judiciare constituie o imperioasă necesitate pentru a putea asana corpul funcționarilor publici de elementele vicioase și amurale și un mijloc indispensabil pentru a asigura o bună selecționare morală pe viitor¹⁶⁾.

Pe viitor, funcțiunile publice nu s'ar mai încredința decât elementelor tinere, capabile, cinstite și morale, întinerindu-se astfel și cadrele și evitându-se primejdiile proletariului actual intelectual, care din zi în zi devine o amenințare pentru ordinea și siguranța Statului, în neputința de a-și putea găsi un plasament, când atâția incorecți le-au furat locurile.

În situațiunea actuală a organizării noastre de

Stat, constatăm următorul paradox: Dacă cercetăm structura actuală a corpului nostru funcționaresc, cel mult 15—20% dintre actualii funcționari, dacă au *bacalaureatul* și alți 15—20% *dacă au titluri universitare sau academice*¹⁷⁾, pe când restul de 50—60% nu posedau decât câteva clase de liceu, școli inferioare, profesionale, deși unii ocupau funcțiuni destul de importante și chiar de conducere, intrați în funcțiune după război, când din cauza salarizării proaste, elementele titrate s'au dus la instituțiuni particulare, unde erau mai bine retribuiți.

Astăzi, avem o *pletoră* de titrați, unii admirabil pregătiți, cari nu pot pătrunde nici în posturile inferioare de împiegați, azi ocupate de studenți sau cu o cultură mult mai inferioară¹⁸⁾.

Iată deci încă o dovadă *peremptorie* de ce serviciile noastre publice funcționează așa de greoi, sunt așa de rutinare și dau un randement atât de slab!...

S'a obiectat și se obiectează încă de mulți că introducerea cazierelor judiciare, ar necesita cheltueli enorme, cari pe aceste vremuri de criză nu ar fi oportun să fie făcute.

Este o credință eronată. După evaluările făcute, s'a constatat că în primul an, nu ar necesita mai mult de 20—30 milioane lei, iar în anii următori 8—10 milioane. Ori, aceste milioane s'ar putea ușor găsi chiar în vremurile actuale, în schimb însă, s'ar economisi atât de mult prin înlăturarea funcționarilor cari compromit reputațiunea administrațiilor noastre publice.

Moralizarea ar face un pas sigur spre progres, moralizare atât de necesară pentru a stăvili criza morală în care ne zbatem de atâta timp, fără putință de esire.

6. — Până la introducerea cazierelor judiciare, se vor întreba mulți, — nu s'ar putea lua alte măsuri, chiar cu caracter *provizoriu*, cu ajutorul cărora să se purifice cât mai neîntârziat corpul funcționarilor publici de acele elemente incapabile să ocupe o funcțiune publică, fiindcă au suferit o condamnare care îi fac inapți pentru aceasta, fie că au fost destituiți disciplinar pentru incorectitudine?

De sigur că, da, vom răspunde noi.

Mai întâi s'ar putea apelă la public printr'o *largă publicitate*, ca să denunțe autorităților faptele incorecte sau condamnările suferite de funcționarii de-

17) Un coleg îmi destăinuia că la Ministerul de care aparținea, s'a făcut o anchetă foarte riguroasă cu ocaziunea revizuirii funcționarilor din anul trecut și că din 4—500 funcționari ai administrațiunei centrale, s'au găsit că:

12% aveau titluri academice;

20% erau studenți la diferite școli superioare;

19% bacalaureați cari nu au mai putut continua studiile;

16% absolvenți de școli profesionale inferioare (meserii, agricultură, comerț, de menaj, învățătoare, etc.).

15% posedau între 3—4 clase de gimnaziu;

20% numai cursul primar.

De asemenea după sex: 60% erau bărbați și 40% femei. După starea civilă: 40% căsătoriți și 60% celibatari.

18) Un tânăr, doctor în drept *magna cum laude*, mi se plângea că citind în ziare că la o autoritate publică este vacant un post de împiegat, a solicitat șefului acelei autorități să fie numit, însă, spre deziluzia lui, a fost preferat un altul, care nici bacalaureatul nu fusese în stare să și-l ia, fiindcă a fost susținut cu toată căldura de un reprezentant al națiunei, care se bucura de multă trecere!...

15) Din ancheta făcută de noi în 1929, au fost condamnați definitiv în medie anuală numai pentru delapidări 150 de funcționari publici de către instanțele corecționale și încă 160 erau în faza de cercetare, ceiace face anual peste 300 acuzați anual numai pentru acest gen de infracțiune, la care trebuie adăugat cei acuzați pentru falsuri, abuzuri de putere, mituire, violare de domiciliu, etc.

Mulți dintre aceștia, după ispășirea pedepsei, au reintrat iarăși în funcțiune la alte autorități.

În special, printre micii funcționari numărul celor incompatibili de a mai ocupa vre-o funcțiune fiind condamnați, este destul de mare.

16) Numărul funcționarilor publici numai la Stat, se cifrează pe anul 1933 la 320.357 funcționari, iar la județe și comune încă 110.000, deci, un total de 420.357 funcționari, dintre cari 15—20% sunt elemente vicioase și imorale, ceiace ar da un minimum de 60.000 funcționari, cari sunt incompatibili de a ocupa-o funcțiune publică, ceiace ar degreva în mod simțitor bugetul Statului, județelor și comunelor și îndulci șomajul intelectualilor cinstiți.

pedenți de acele autorități, care denunțuri, se vor verifica în mod amănunțit și când se vor găsi întemeiate, funcționarul căzut în vină să fie înlăturat.

Pentru ca denunțătorii să nu fie intimidați, li se vor acorda beneficiul de a nu fi considerați calomniatori, când sunt făcute cu bună credință sau a fost induși în eroare.

Aceste cercetări și verificări, se vor face de autorități în mod discret și fără să anticipeze asupra soartei funcționarilor vizați, până ce nu s'au adunat toate dovezile. Adoptând aceste norme, suntem siguri că se vor descoperi multe cazuri de incapacitate de a mai ocupa o funcțiune publică.

Astăzi, sunt multe persoane care desi cunosc antecedentele rele ale unor anumiți functionari, totuși ezită să-i demaște pe deoparte de teamă că cel învinuit are totdeauna un *protector influent*, care l'a acoperit și va căuta să-l acopere, derutând cercetările, iar pe de altă parte, indiferența autorității, care așa de puțin se interesează de moralitatea functionarilor ei, chiar când a fost sesizată de anumite denunțuri întemeiate.

Nu în plin Parlament, șeful unui partid a aruncat acuzațiunea că unii funcționari primesc retribuțiuni, în afară de salariu, ca să satisfacă cereri legitime ale cetățenilor sau să le accelereze solutionarea lor, și cu toate acestea, desi toți știu că cele afirmate sunt absolut exacte, totuși, șeful autorității vizate n'a dispus nici o anchetă și nici măcar nu a desmintit acuzațiunea? Ori, când aceasta este atmosfera ambiantă la unele autorități, de sigur că cetățenii corecți ezită să mai denunțe pe funcționarii incorecți. Inșă, este în joc un interes cu mult mai superior, care obligă pe cărmuitorii noștri să purifice această atmosferă și să înceapă cu o oră mai de vreme această operă de asanare morală a administrațiilor noastre. De sigur, că opera nu va fi așa de ușor de realizat pentru trecut, însă pentru *viitor*, trebuie să se ia acele măsuri riguroase, prin ajutorul cazierelor judiciare, ca să nu se mai strecoare în corpul functionarilor publici elemente dubioase și imorale, iar cei cari se vor face pasibili de aceste fapte, să fie pentru totdeauna eliminați dela ocuparea unei funcțiuni publice, *nu ca pedepsă, ci ca măsură de siguranță*.

Deci, ca măsură imediat de pus în aplicare, orice numire nouă în funcțiune, să arate autoritatea unde a mai funcționat, iar dacă nu a mai fost în funcțiune, numele lui să fie publicat în Monitorul Oficial și trei cotidiane și în termen de trei luni, oricine poate să fie îndreptățit a face contestațiune, în caz de are un trecut dubios, care se va îndrepta la autoritatea respectivă.

În caz de *transferare* dela altă autoritate, se va comunica din oficiu autorității unde a fost transferat „Statul său de serviciu”.

7. — Art. 12 din Regulamentul Statutului funcționarilor publici, dispune că autoritățile vor întocmi un mare cazier pentru fiecare din funcționarii lui, în care „se vor strânge toate actele ce-l privesc, începând cu petițiunea prin care a solicitat postul, etc.” și un *stat de serviciu*, în care se va nota toate referințele personale de serviciu: calificări, definitivări, avansări, concediu, etc.

Expresia de cazier întrebuintată de legiuitor, credem, că este incorectă și ea corespunde în realitate cu ceiace se numește în limbajul comun *dosarul cu toate actele funcționarului respectiv*, pe când Statul de serviciu, ar fi propriu zis, cazierul funcționarului

în care se vor înregistra toate referințele cu privire la datele personale: nume, prenume, locul nașterii, titlurile, condițiunile de numire, înaintări în serviciu, pedepse disciplinare suferite, concediile, etc.

În acest scop, dispozițiunile din Statutul funcționarilor publici, ar putea fi completate în sensul următor: *Toate actele necesare pentru ocuparea funcțiunii, se vor păstra exclusiv la autoritatea sau Ministerul respectiv, iar în caz de transferare a titlurii funcțiunii la o altă autoritate sau Minister, actele îi vor fi trimise din oficiu.*

Odată cu încadrarea, i se va face și statul de serviciu al funcționarului, stat, care nu va rămâne în archiva autorității sau Ministerului, ci va urma de asemenea pe funcționar în caz de transferare sau numire la altă autoritate, conținând mențiunile autorității următoare, formând astfel un tot, până la esirea lui la pensie.

Funcționarul nou numit, care nu va declara că a mai fost în funcțiune și la alte autorități, va fi sancționat cu îndepărtarea din serviciu, în caz când s'ar dovedi că declarațiunea este falsă.

În acest mod, se va avea unitate de referințe asupra funcționarului, iar nu ca până acum, când fiecare unitate unde a funcționat, îi făcea cazierul și statul de serviciu de multe ori fără nici o legătură de continuitate.

Având o unitate de cazier, și de stat de serviciu care urmează pe funcționar în toate perigrinările lui până la esirea la pensie, nu se va mai putea ascunde așa ușor, antecedentele sale.

Funcționarul care a declarat inexact că nu a mai fost în funcțiune la o altă autoritate spre a-și ascunde trecutul, va trebui să fie imediat destituit și trimis în judecata instanțelor corecționale pentru fals.

Nici un funcționar, deci, nu va mai putea fi menținut în funcțiune, dacă pe lângă celelalte condițiuni de capacitate nu va fi făcut dovada moralității sale prin cazierul judiciar care, cum am spus, trebuie imediat introdus, odată cu promulgarea noului cod penal unificat.

Numai în acest mod se va putea asigura o riguroasă selecționare a funcționarilor publici. Numai atunci, fiecare funcționar public se va simți mândru și demn și va ridica tot odată prestigiul atât de scăzut al corpului funcționarilor publici, mai ales în ramura administrativă.

E drept că se va agonisi mai cu greu avere, nu se va mai putea transige cu interesele cetățenilor, nu se vor mai putea comite așa ușor ilegalități și abuzuri, în schimb însă se va întrona moralitatea în serviciile publice, se va ridica prestigiul autorității, iar Statul va putea progresa și prospera sub egida unor funcționari capabili, destoinici și morali. Numai în aceste condițiuni, se va putea face acea primenire, atât de cerută de necesitățile vremurilor actuale și reda administrației țării noastre toată autoritatea și prestigiul.

Funcționarii *capabili, morali și cu răspundere*, iată cele trei comandamente care trebuie să fie la baza numirii și selecționării, din orice ramură de activitate și mai ales a celei administrative și atunci, multe din relele pe care le semnalăm în acest studiu, vor dispărea.

Cine va săvârși această mare operă de asanare morală, va binemerita toate laudele.

RECENZIE*)

REGIMUL FISCAL AL MOSTENIRILOR ÎN ROMANIA ȘI ALTE ȚĂRI de M. Bădulescu, Dr. în Drept, subdirector în Ministerul de Finanțe. Ed. *Curierul Judiciar*, 1934).

A reda starea teoretică și legală a unei instituții fiscale într-un moment — este desigur o operă utilă atât pentru cei cari aplică măsurile fiscale — magistrați, reprezentanți ai fiscalului avocați — cât și pentru cei cărora li se aplică: marea masă a contribuabililor.

Apar dela o vreme atât de multe legi fiscale, li se aduc atât de des modificări, factura lor e uneori atât de dispartă și neclară, dispozițiunile regulamentare, instrucțiunile și circulările atât de numeroase, jurisprudența uneori atât de bogată și de importantă — încât în acest labirint devine indispensabil firul de Ariadna al unui bun ghid.

O lucrare documentată, competență, pusă la punct și care să redea cititorului o informație precisă și completă, devine astfel o operă de covârșitoare importanță și utilitate.

Dar o lucrare care să depășească acest rol pur utilitar, și care să-și propună nu numai să informeze, ci și să lămuriască, să argumenteze, să justifice cum s'a ajuns la o stare de lucruri, la luarea unei măsuri, la modificarea ei, la interpretarea unui text, o lucrare cu caracter științific și obiectiv, care să redea nu numai le *comment* ci și le *pourquoi des choses*, care să arate evoluția istorică a unei instituții s'o explice prin desfășurarea ei în timp și aplicarea ei practică să aducă argumentele de ordin economic, juridic și social cari justifică o măsură fiscală — constituie nu numai o operă reală valoare doctrinală, ci și o operă de educație civică.

O astfel de lucrare ne dă D. Mihail Bădulescu în studiul său *Regimul fiscal al moștenirilor în România și alte țări*.

Titlul promite mult mai puțin decât câștigă citirea lucrării. Autorul nu ne redă numai starea actuală legislativă și de aplicare practică a regimului fiscal al moștenirilor, — ceea ce ar fi destul de interesant și de util mai ales că lucrarea constituie un adevărat comentariu al textelor legii timbrului în această privință, cu toată jurisprudența la zi, cu toate instrucțiunile comisiunilor centrale și circulările organelor de aplicare și cu foarte multe și judicioase observațiuni personale, fruct al unei experiențe personale îndelungate în conducerea serviciului succesiunilor în Ministerul Finanțelor, însușiri, cari fac lucrarea d-lui Bădulescu indispensabilă oricărui jurist și utilă oricărui contribuabil.

Ceea ce însă dă acestei lucrări caracterul și valoarea științifică și o face o operă cu valoare documentară permanentă este partea doctrinală a studiului d-lui Bădulescu.

D-sa se ocupă în prima parte a lucrării — aproape o pătrime din extensiunea studiului său — de fundamentul și evoluția dreptului de moștenire din cele mai vechi timpuri și la toate popoarele, de fundamentul dreptului statului asupra moștenirilor, de marea problemă a caracterului juridic și social al acestui fundament: drept succesoral sau drept de taxare și pronunțându-se în favoarea acestui ultim sistem, studiază apoi dreptul Statului de a percepe un impozit asupra succesiunilor, justificarea, caracteristicile și rolul acestui impozit argumentând pentru ce îl consideră un impozit direct și personal pe capital și de ce se justifică proporționalitatea și progresivitatea și de ce e necesară o limitare a cifrei maxime și o reducere a ei la moștenirile între rude de grad apropiat. Capitole speciale se ocupă de interpretarea și problema retroactivității legilor fiscale dându-ne prilejul să vedem cât de serioase cunoștințe juridice a pus la contribuție autorul pentru a ajunge la concluziunile sale.

În partea doua a lucrării, autorul se ocupă de evoluția regimului fiscal al moștenirilor în România, analizând diferite legi, cari s'au succedat și explicând prin necesitățile economice și juridice diferitele măsuri legislative, normele și interpretările date și chiar incidența și cuantumul taxării. E o lucrare nu numai de amănunțită erudiție și de exegeză documentară a textelor, ci și de cugetare chibzuită și judicioasă. Ceea ce dă o valoare deosebită, pe lângă aceea a documentării complete este nu numai desăvârșita obiectivitate a autorului, ci chiar spiritului său de largă înțelegere și interpretare a textelor.

Depins cu excesele de zel uneori extrem de supărătoare ale micilor organe fiscale devenite vexatorii în aplicarea

măsurilor legale, contribuabilul cititor va vedea cu adevărată surprindere pe șeful unui important serviciu fiscal pronunțându-se împotriva retroactivității fiscale, pentru drepturile soțului supraviețuitor, pentru limitarea cifrei de impunere la pragul, dincolo de care devine anti-economică, pentru ușurarea impunerii rudelor apropiate și se va convinge astfel de mentalitatea civilizată, științifică și obiectivă a celor ce conduc administrația și inspiră legislația fiscală.

Partea a treia a lucrării se ocupă de legislația comparată în materia regimului fiscal al moștenirilor, urmând continuu comparația cu regimul românesc.

Studiul d-lui Bădulescu se termină cu o serie de judicioase concluziuni deduse din expunerea precedentă.

Autorul e de acord că dreptul de moștenire e legitim și util, că el stimulează munca, economia și producția, dar găsește că Statul care asigură transmitiunea bunurilor, are dreptul de a percepe oarecare impozite moderate în cuantumul lor spre a nu lovi economia națională și a nu da loc la fraude.

Autorul recomandă și argumentează moderațiunea în taxarea și perceperea impozitului pe moșteniri, stabilirea unor criterii clare și simple, care să evite erorile involuntare ale contribuabililor și agenților fiscalului și să ușureze perceperea la timp; moderațiunea chiar în penalitate fiscaală, al cărei rol trebuie să fie mai degrabă preventiv.

Existența unui dosar individual al contribuabilului ținut în curent zilnic cu evoluția averii și veniturilor lui, asigurarea unui personal de control și selecționat prin pregătire și remunerație și a unor mijloace de control eficace și nevexatorii, educația cetățenească a contribuabilului prin justificarea impunerii și a întrebunțării fondurilor procurate, necesitatea asigurării transmitiunii în linie directă în condiții, cari să nu micșoreze prea mult în cazul transmitiunilor succesive apropiate patrimoniul și să nu stânjenească activitatea economică, utilitatea chiar a degrevărilor fiscale — sunt judicios argumentate.

O bibliografie considerabilă redă nu numai vastitatea investigațiilor autorului, ci pune și la dispoziția cititorului o indicație prețioasă de cercetări amănunțite.

În totul o lucrare de considerabilă erudiție, de documentare completă, de informațiune sigură, de gândire obiectivă și judicioasă, de egală însemnătate pentru cercetătorul doctrinal și pentru practicianul grăbit — o lucrare de reală valoare, a cărei citire e de mult folos și de adevărată plăcere intelectuală — și a cărei răspândire va fi o operă de obștească educație și de meritată răsplătă a unei munci cinste și sânguitoare.

ALEX. VELESCU
Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. UNITE

Audiența dela 18 Ianuarie 1934

Președenția d-lui C. G. RĂTESCU, președinte

Ing. Barbu Sergescu cu Fiscul

Deciziunea n. 1. Dosar 57/938

Constituționalitate. Recurs. Funcționar particular. Impozit excepțional instituit prin legea din 22 Febr. 1932. Dacă este constituțional? Art. 8 alin. 2, 10, 15 și 112 Constituțiune.

Legea din 22 Dec. 1931, art. 1, prin care s'a creat un impozit excepțional asupra veniturilor din salariile funcționarilor întreprinderilor private nu face o distincțiune după origina etnică, limbă sau religie a celor impuși ca să violeze art. 8, alin. 2 din Constituție, ci numai o distincțiune între veniturile provenite din salariile primite dela instituțiunile publice și cele primite dela întreprinderile private, distincțiune care nu contravine disp. art. 10, 15 și 112 din Constituțiune; prin urmare art. 1 din legea dela 22 Dec. 1931 nu violează nici un principiu constituțional.

Curtea,

Ascultând pe d. Raportor Cons. Al. Peretz;

*) Extras din „prefața” volumului. Deposit general, Editura *Curierul Judiciar*, Prețul lei 120.

Deliberând,

Asupra recursului făcut de către inginerul Barbu Sergescu, în contra sentinței fiscale nr. 547 din 1932 a tribunalului Prahova, s. III-a:

Având în vedere sentința atacată din care rezultă că recurentul Barbu Sergescu, inginer în serviciul Soc. Anon. petrolifere Steaua Română din București, a făcut contestație la 18 Februarie 1932, la Administrația Financiară Prahova în baza art. 117 din legea contribuțiilor directe, în contra împlinirii impozitului excepțional pe salariul ce îl primea dela Societatea menționată, — împlinire executată în baza legii din 22 Decembrie 1932, pentru înființarea impozitului excepțional pe salariile funcționarilor particulari; că, în sprijinirea contestației recurentul a susținut că legea citată din 22 Decembrie 1931, este neconstituțională și deci nu poate constitui titlu legal pe care legea de urmărire îl cere pentru încasarea și urmărirea oricărei sume; că, administrația financiară respingând contestația ca nefondată, Barbu Sergescu a făcut apel, sprijinit pe aceleași motive invocate prin contestație: că, Tribunalul Prahova, S. III-a, prin sentința atacată cu recurs, a respins apelul pe considerația că el se sprijină numai pe motivul neconstituționalității legii amintite, motiv asupra căruia — arată tribunalul — nu se poate pronunța, conform art. 103 din Constituție, decât înalta Curte de Casație în Secțiuni Unite:

Văzând motivele de casare astfel formulate:

Violarea art. 8 alin. 2, art. 10, art. 15 și art. 112 din Constituție. Neconstituționalitatea art. 1 al legii din 22 Decembrie 1931, publicată în Monitorul Oficial 301 din 1931, pentru înființarea impozitului excepțional, pe salariile funcționarilor particulari.

Despoltare: Prin legea sus menționată s'a creiat un impozit excepțional, numai pe salariile anumitor funcționari particulari, excluzându-se din categoria impușilor, avocații, ziariștii și medicii funcționari particulari.

Ori, în articolele sus citate din Constituție, sunt prohibite privilegiile, dispunându-se egalitatea tuturor cetățenilor în ce privește contribuțiunea la dările și sarcinile Statului.

Impozitul trebuie deci creiat, astfel încât să fie aplicabil tuturor cetățenilor Statului, iar nu numai unei anumite categorii de contribuabili.

Legile fiscale trebuie să aibă un caracter accentuat impersonal, privind întreaga colectivitate, sau o întreagă categorie socială, iar nu — ca în speșă — numai o grupare de contribuabili având aceeași ocupațiune și mai mult chiar, numai o parte din acea grupare, cu excluderea altora (avocați, medici, ziariști).

Modul cum s'a legiferat prin legea criticată, violează principiile puse de articolele sus citate din Constituție. Se impun numai anume funcționari particulari, creindu-li-se o situațiune desavantajoasă fiscală, față de restul contribuabililor, desființându-se în defavoarea lor acea situațiune de egalitate fiscală, voită de textul Constituțiunii în articolele sus specificate, legislația fiscală trebuie să fie străină de orice preocupări politice, sociale. Ea trebuie să fie obiectivă, impersonală, egalitară.

Dacă procedeul legii criticate va fi declarat constituțional, atunci nimic nu va opri în viitor pe legiuitorul ordinar, să impună numai anume persoane *proprio nomine*, desemnate de lege, scutind pe altele în aceleași condițiuni, desemnate de lege.

Se lasă posibilitatea tiraniei unei majorități fie de rasă, fie de religie, de credințe politice, de ocupațiune sau ti-

rană unei categorii sociale vremelnic deținătoare a puterii legislative, să oprească minoritatea prin aplicarea unui regim fiscal sever, numai față de acea minoritate, cât și prin crearea unui regim fiscal de favorizare, pentru ea, majoritatea, prin degrevarea acelei majorități de orice impozite.

Se va ajunge astfel, dacă nu chiar s'a ajuns în fapt, la degimul feudalității cu privilegiu și oprimați.

O asemenea situațiune este străină textului și spiritului Constituțiunii noastre. O impunere în condițiunile legii criticate, constituie în realitate o confiscare de avere, deghizată sub forma unei impuneri fiscale.

Ori, această situațiune nu a voit-o Constituția noastră care tocmai pentru a evita această ineditate, generatoare de turburări sociale, a pus clar principiul legalității cetățenilor la contribuirea la dări, repudiind regimul impunerilor excepționale ca cel creat de legea criticată în speșă.

Rog Onorata Curte de Casație, Secțiuni Unite, ca admitând recursul meu, să declare legea de mai sus neconstituțională, să caseze sentința criticată și întrucât impunerea și urmărirea mea, discutată prin contestația și apelul meu are ca bază legală numai art. 1 al legii susmenționate, să constate că acea impunere și urmărire este lipsită de bază legală, să admită apelul și contestația.

În consecință să oblige fiscal să-mi restituie toate sumele încasate mie prin vărsămintele efectuate de Soc. Steaua Română dela 1 Ianuarie 1932 până la 1 Ianuarie 1933, drept impozit excepțional, conform legii sus arătate, pe salariul meu de inginer, la Societatea Steaua Română, adică suma de lei 5.248 lunar, în total suma de lei 58.976.

Având în vedere că prin motivele de casare se pretinde că dispozițiunile art. 1 al legii din 22 Decembrie 1931, menționată mai sus, sunt neconstituționale, violându-se prin ele art. 8, alin. 2, art. 10, art. 15 și art. 112 din Constituție, pentru că s'a creat un impozit care nu este aplicat tuturor cetățenilor Statului, sau unei întregi categorii sociale, ci numai unei grupări de contribuabili având aceeași ocupație și mai mult chiar numai unei părți din acea grupare, cu excluderea altora și anume a avocaților, medicilor, ziariștilor; că, prin acest mod de legiferare — continuă a susține recurentului — s'au nesocotit textele citate din Constituție, cari prohibă privilegiile fiscale și consacra principiul egalității fiscale:

Având în vedere că art. 8 alin. 2 din Constituție prevede că toți românii, fără deosebire de origine etnică, de limbă, sau de religie, sunt egali înaintea legii și datorii a contribui fără deosebire la dările și sarcinile publice;

Că, art. 10 din Constituție prevede că toate privilegiile de orice natură, scutirile și monopolurile de clasă sunt oprite pentru totdeauna în Statul Român;

Că, art. 10 din Constituție prevede că toate privilegiiile se înființează pedeapsa confiscării averilor, iar art. 12 prevede că nu se pot statornici privilegiiuri în materie de impozite, că nici o excepțiune sau micșorare de impozit nu se poate statornici decât prin o lege;

Având în vedere că față de dispozițiunile art. 8 alin. 2 din Constituție, nu se poate impune prin o lege ordinară dări sau sarcini publice, cari să fie aplicate numai unor anume categorii, stabilite după originea etnică, după limbă sau după religia celor cari o compun;

Că, însă, nici acest text al Constituției și nici celelalte invocate prin motivul de casare nu ridică legiuitorului ordinar dreptul de a înființa un impozit, aplicabil asupra unei categorii de venituri — cum ar fi

acea a salariilor plătite funcționarilor particulari — atâta timp cât nu se face nici o distincție, după originea etnică, după limbă, sau după religia acelor care primesc veniturile supuse impozitului ce s'a înființat;

Având în vedere că prin art. 1 alin. 1 din legea încriminată dela 22 Decembrie 1931, s'a prevăzut că veniturile specificate la art. 43 din legea pentru unificarea contribuțiilor directe, cuvenite funcționarilor întreprinderilor particulare de orice fel, numai pe anul 1932, în afară de impozitele ce suportă, în conformitate cu legile azi în vigoare, vor fi supuse pe anul 1932, în folosul Statului și la un impozit excepțional, al cărui quantum se fixează apoi prin aliniatul următor, după suma brută a salariului lunar;

Având în vedere că această dispozițiune prin care s'a creat un impozit asupra veniturilor provenite din salariile funcționarilor întreprinderilor particulare, nu cuprinde nici o distincțiune dupe originea etnică, după limbă, sau după religia celor impuși, pentru ca astfel să violeze principiul cuprins în art. 8 alin. 2 din Constituție; că, ea cuprinde o distincțiune numai între veniturile provenite din salariile primite dela instituțiile publice și între acele primite dela întreprinderile particulare, deci, o distincțiune pe care Constituția neinterzicând-o, urmează că legiuitorul ordinar o poate face atunci când va crede că interesele generale o reclamă;

Că, deasemenea, dispozițiunile acestui aliniat nu cuprind vre-un privilegiu, sau vre-o scutire de clasă, ceeace art. 10 și 112 din Constituție interzice, ci dimpotrivă, ele cuprind un impozit; că impozitul înființat atingând numai anumite venituri, nu poate constitui o confiscare de avere, ceeace art. 15 din Constituție interzice;

Că, astfel fiind, înființarea impozitului în discuțiune este o dispozițiune a legiuitorului ordinar, care nu violează nici un principiu constituțional, așa că din acest punct de vedere criticile aduse prin recurs sunt neîntemeiate;

Considerând că este exact că art. 1 din legea în discuțiune după ce prevede prin alin. 1 ca regulă generală înființarea impozitului arătat, dispune apoi prin aliniatele următoare scutiri excepționale pentru salariile muncitorilor, ziaristilor, funcționarilor asociațiilor, societăților și instituțiilor culturale, de binefacere și societăților fără scop lucrativ, cum și pentru acele venituri profesionale ce se stabilesc anual de comisiuni speciale;

Că, recurentul, după cum s'a arătat mai sus, contestă prin motivele de casare și constituționalitatea dispozițiilor ce cuprind aceste excepțiuni;

Considerând, însă, că este constant în cauză că salariul recurentului asupra căruia s'a încasat impozitul în contra împlinirii căruia a făcut contestație, cade sub prevederile regulii generale instituite prin aliniatul I al art. 1 din legea citată; că, obligațiunea pentru el de a plăti impozitul ce i s'a încasat, decurge din dispozițiile generale ale acestui text, al căror caracter constituțional s'a stabilit mai sus, iar nu din dispozițiile de excepțiune pe cari le mai cuprinde; că, deasemenea în judecarea contestației ce a făcut, nici Ministerul intimat nu i-a opus recurentului acele dispozițiuni de excepțiuni și nici instanțele de fond nu au dedus din ele vreun temei al hotărârilor ce au dat în cauză;

Că, în această situațiune, examinarea constituționalității

dispozițiilor de excepțiune prevăzute de art. 1 al legii citate neprezentând nici o legătură cu deslegarea pricinei din speță, ea nu poate fi făcută.

Că, în consecință, pentru toate aceste considerațiuni, urmează a se respinge recursul, fixându-se prin apreciere cheltuelile de judecată la suma de 3.000 lei.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA NOTARIAT

Audiența dela 26 Martie 1934

Președenția d-lui Eugen Donici, Jude-Consilier

Inginer E. Lupescu cu Soc. de Granit Poeni

Sentința n. 254

Autentificarea actelor. Complect de vacanță Com-petință. Organizare judecătorească. Modul de funcționare al instanțelor de judecată. Caracter de ordine publică. Poate fi invocat în orice stare a pricinei.

1. Potrivit art. 11 din legea pentru autentificarea actelor, autentificarea se face de tribunalul de notariat, iar după art. 224 din legea de organizare judecătorească, în vacanță, de complectul de vacanță pentru notariat și comerț. Prin urmare orice judecător sau supleant, care nu face parte din acest complect, sau care nu a fost delegat în conformitate cu legea, nu are competență să instrumenteze și deci actul făcut înaintea sa, nu poate întruni caracterele autenticității, și trebuie anulat.

2. Legea de organizare judecătorească, în dispozițiunile sale cari determină compunerea și modul de funcționare a instanțelor judecătorești, are un caracter de ordine publică și nesocotirea ei de către instanțele de judecată, poate fi invocată în orice stare a pricinei.

Tribunalul,

Având în vedere că din actele și lucrările din dosar, precum și susținerile orale și scrise ale părților se constată în fapt următoarele:

Prin petiția cu data de 20 Noembrie 1933 înregistrată la nr. 87283, Emil Lupescu, inginer, cu domiciliul str. Aureliu nr. 25, face contestație la poprirea înființată în mâinile Administrației Casei Regale din București prin reprezentantul ei legal, de către portărelul Virgil Stoenescu, prin procesul verbal din 1 Noembrie 1933, după cererea Societății Anonime de Mine de Granit din Poeni cu domiciliul ales la mandatarul ei, d-l Ioan Tolnay, avocat din București, str. Gabroveni nr. 2, poprire înființată în baza adresei acestui tribunal cu nr. 26.304 din 1923, ca urmare a jurnalului cu nr. 21.348 din 1 Noembrie 1933.

Motivele contestațiunei sunt două și anume:

1. Popritorul n'a justificat „intentarea acțiunei”, condițiune esențială, prevăzută de art. 455 pr. civ. la înființarea popri-raj de oarece actul pretins autentificat sub nr. 20.585 din 24 Iulie 1931, de către această Secțiune, pe care și baza cererea de poprire, fără a mai face acțiune, nu îndeplinea condițiunile legii; judecătorul supleant N. Beldie, care l'a primit și autentificat, fiind delegat numai, de către președintele tribunalului de vacanță, fără a fi tras la sorți și fără a constata lipsa dela serviciu a judecătorului și supleantului secției de Notariat.

2. Alexandru Torda, s'a înfățișat la pretinsa operațiune

de autentificare, ca mandatar al Societății Anonime de Gra-nit din Poeni, fără a avea mandatul necesar.

Că, în adevăr, din certificatele primului grefier de pe lângă primul președinte al tribunalului Ilfov nr. 2179 din 30 Ianuarie 1934 și nr. 2847 din 8 Februarie 1934, aflate la dosar, se constată că d-l jude-supleant N. Beldie, care fusese repartizat de președintele secției de vacanță la secțiile civile, este totuși delegat, fără a fi tras la sorți, în ziua de 24 Iulie 1931 la secția de Notariat, care avea alt complex de judecată, prezent în acea zi, pentru primirea actelor autentice;

Că din actele dela dosar se constată și de altfel nu su-constată că printre actele autentice primite de d-sa, era și actul în litigiu cu numărul de autentificare 20.585 din 24 Iulie 1931;

Considerând că în conformitate cu art. 222 alin. II, din legea de organizare judecătorească, supleanții nu intră în aranjamentul complexului de vacanță, ei continuându-și activitatea la secțiile respective;

Că totuși printr-o inadvertență a legii art. 223 al. 5, al legii de organizare, prevede că la tribunalele cu mai mult de 5 secțiuni, vor funcționa în timpul vacanței cu un președinte, 5 judecători și 2 supleanți care se ocupă cu lucrările de notariat și comerț, iar un președinte, 6 judecători și 2 supleanți, pentru secțiile civile, punând astfel și pe supleanți în complexul de vacanță;

Considerând că în toate cazurile, oricâteaori, este vorba de a se completa o secțiune a unui tribunal, unde s'a ivit lipsa de judecători, trebuiesc observate dispoz. art. 17 din legea de organizare judecătorească, care dispune că atunci când tribunalul este compus din mai multe secțiuni, prin președintele împlinește lipsurile de judecători, prin tragere la sorți în ședință publică și față cu ministerul public, dintre membrii prezenți și disponibili dela toate secțiunile, fără a face vreo distincțiune între judecători și supleanți.

Că în speță, judecătorul supleant N. Beldie care a autentificat actul cu nr. 20.585 din 24 Iulie 1931 și care fusese repartizat la secțiunile civile, nu numai că nu a fost tras la sorți, în conformitate cu art. 17 din legea de organizare, pentru a completa secția de Notariat, dar a fost delegat, fără a se justifica lipsa dela serviciu a judecătorilor secției de notariat, deci supra-numerar;

Considerând că art. 1171 cod. civ. și art. 8 din legea autentificării actelor prevăd categoric, că actul, nu este autentic decât atunci când este făcut înaintea funcționarului public competent și în pretoriul tribunalului;

Ori, după art. II din legea autentificării actelor, autentificarea se face de tribunalul de Notariat, iar după art. 224 din legea de organizare (vacanțe) de complexul de vacanțe pentru Notariat și Comerț. Prin urmare orice judecător sau supleant, care nu face parte din acest complex, sau care nu a fost delegat în conformitate cu legea nu are competența să instrumenteze și deci actul făcut înaintea sa, nu poate întruni caracterele autenticității;

Că legea de organizare judecătorească, în dispozițiunile sale, care determină compunerea și modul de funcționare a instanțelor de judecată, are un caracter de ordine publică și nesocotirea ei de către instanțele de judecată, poate fi invocată în orice stare a pricinii;

Că și jurisprudența a decis în totdeauna, fără ezitare că oricâteaori, un tribunal a fost completat cu un judecător, fără observarea prescripțiilor legii de orgnizare, actele făcute de un tribunal astfel compus, sunt isbite de o nulitate absolută — de ordine publică;

Considerând că și jurisprudența franceză este de aceeași părere, nesusținându-se de nimeni că un act autentic, făcut de un notar, care nu avea această calitate în locul unde a instrumentat ar fi valabil;

Singurul lucru admis de doctrina franceză, este, că un act

făcut de un notar, într'un loc, unde se crede din eroare de către însăși autoritatea unde funcționa că el avea drept de a instrumenta, poate fi considerat ca valabil. (Fuzier Herman, art. 1317 nr. 107).

De aceeași părere și Laurent: Tom. 19 nr. 107 pag. 106. „Nu se poate spune că Regele are dreptul de a numi notar pe un străin, dar dacă l'a numit, acest notar ilegal numit, nu e mai puțin investit cu funcțiunile care-i dau dreptul de a instrumenta”.

Dar toate aceste jurisprudențe se referă numai la cazurile unei numiri ilegale, nu la cazul când un funcționar a trecut peste atribuțiunile sale, sau a instrumentat într'un loc, unde nu avea competență.

Că așa dar, întrucât se constată că actul autentic pe care intimatul în contestație își sprijină cererea sa de poprire, a fost primit de un magistrat care nu avea competența să instrumenteze în acea zi la tribunalul notariat, poprirea nu a fost legal înființată, nejustificându-se și intentarea unei acțiuni, conform art. 455 pr. civ.;

Că, deci, primul motiv al contestației este întemeiat, urmând a fi admis ca atare.

Că, în ce privește motivul al doilea de contestație, discuțiunea lui nu mai prezintă nici un interes, contestația fiind admisă pe primul motiv;

Având în vedere și cererea contestatoarei de a i se acorda cheltueli de judecată, asupra căreia tribunalul apreciind, o admite și obligă pe intimată să-i plătească 1000 lei cheltueli de judecată;

Pentru aceste motive, redactate de d-l jude consilier Eugen Donici, admite, etc.

(ss) Eugen Donici, Al. C. Tell.

NOTA.— Din examinarea sentinței tribunalului se vede că a anulat o poprire, înființată în baza unui act autentic, investit cu formula executorie, pe motiv că popritorul s'a servit de un atare act ce nu-i dădea dreptul a se folosi de zisa poprire, din cauză că judecătorul care a instrumentat citatul act autentic n'avea calitate, nefiind tras la sorți de președintele tribunalului, în condițiunile legii de organizare judecătorească.

După regulile admise de procedură civilă este evident că numai o obligație constatată prin act autentic, alcătuit în condițiunile legilor, poate fi investit cu formula executorie și a servi astfel ca bază pentru înființarea poprirei în mod regulat.

În cazul discutat de tribunal faptele se complică, din cauză că judecătorul care a autentificat actul, făcea parte din personalul tribunalului, dar n'a fost delegat prin tragere la sorți, în urma lipsei judecătorilor secțiunei de notariat, și aceasta în conformitate cu legea specială.

În cazul ce ne preocupă, însuși președintele tribunalului, care a delegat fără tragere la sorți pe judecătorul ce a autentificat actul, a crezut din eroare că este competent, căci altfel n'ar fi săvârșit neregularitatea, ce a provocat discuțiuni în privința tuturor actelor autentificate de zisul judecător în acea zi și chiar anularea poprirei ce se discută. Desigur, că, în afară de președinte, toți justițiabilii cari au cerut autentificare de acte în aceeași zi, cu avocații lor, au căzut în aceeași eroare, socotind valabilă delegațiunea dată în condițiunile expuse.

Și astfel fiind, în fața unei erori comune, credem că nu trebuie să interpretăm textele de lege cu rigoare, spre a provoca prejudicii justițiabililor, cari n'au nici o vină, cari, s'au prezentat forului com-

petent pentru autentificare, au plătit taxele legale, și deci sunt de cea mai perfectă bună credință.

Dacă ne referim la principii, observăm că, după o regulă răspândită în toate legislațiunile, ceea ce s'a făcut de bună credință și în baza unei erori comune, are aceeași putere ca și actul săvârșit în mod regulat. S'a admis principiul: *error communis facit jus*, spre a nu se aduce tulburare în societate prin desființarea unor acte pentru care cei interesați a luat toate măsurile legale, dar au fost îndrumați greșit, uneori chiar de autoritatea în drept, ca în cazul de față; și, apoi, s'a crezut că fără un atare principiu s'ar putea aduce ruină în familii, sau s'ar săvârși alte nedreptăți unor nevinovați. Un vechiu și însemnat autor francez, Victor Fons, a spus: „Rațiuni de interes public a dat loc regulii de mai sus. În adevăr, dacă, un fapt neexact a fost privit mult timp ca adevărat de către un mare număr de persoane, dacă, el are astfel aparențele adevărului, dacă, a fost cu neputință ca să nu fi avut loc înșelarea, nimeni nu trebuie să sufere din cauza erorii în care a fost atras; este conform echității de a declara valabile actele ce au avut eroarea ca bază, deși, potrivit rigoarei dreptului, s'ar putea să fie declarate nule” (1).

Principiul menționat a avut ecou, fiind apropiat de diferite legi, și, apoi, desbătut de jurisprudență. După acest principiu, Codicele Napoleon, și prin imitațiune, codicele nostru civil au stabilit că eroarea comună și buna credință sunt suficiente spre a întări acte alcătuite de un funcționar, căruia i s'a recunoscut în mod general o putere ce nu-i putea fi acordată, sau o competență ce nu o avea.

Alături de textele de lege privitoare la nulitatea actului autentificat în mod neregulat, menționate în sentința tribunalului, codicele civil prevede și alte dispozițiuni legale, în scop de a determina în toate ipotezele consecințele ce pot da loc la autentificarea neregulată a acestor acte, din cauza necompetenței funcționarului care a instrumentat. Iată aceste texte:

Art. 1172 cod. civ.: „Actul care nu poate fi autentic din cauza *necompetenței* sau a *necapacității* funcționarului, sau din lipsă de formă, este valabil ca *scriptură sub semnătură privată*, dacă s'a iscălit de părțile contractante”.

Art. 22 leg. aut. actelor. „Actul nul ca act autentic, pentru vreun viciu sau lipsă de formă, poate valora ca act *sub semnătură privată legalizat*, sau ca act cu dată certă sau ca început de dovadă scrisă, dacă însușește condițiunile cerute pentru unul sau altul din aceste acte”.

Art. 27 din aceeași lege: „Actele sub semnătură privată sau subscrise prin punere de deget, astfel legalizate, *au aceeași forță probantă ca și actele autentice*, pentru tot ce funcționarul public competent constată că i s'a declarat de părți sau că s'a petrecut înaintea sa”.

Aceste dispozițiuni legale n'au fost invocate de cei interesați și deci nici discutate de tribunal. Astfel, avându-le în vedere, ne întrebăm: dacă, în cazul ce ne preocupă, ele nu pot avea o consecință hotărâtoare în sensul validității actului autentic anulat de tribunal, și, deci, în favoarea menținerii popririi declarate nevalabilă? Este just și conform intențiunei legiuitorului civil de a anula zisul act

autentic din cauza necompetenței de a instrumenta a judecătorului, de vreme ce zisul legiuitor prin textele formale menționate, caută să apere buna credință, să ofere mijloace de salvare celor ce au fost induși de eroarea comună, care, după cum am arătat, s'a opus întotdeauna hotărârilor riguroase-bazate numai pe o interpretare literală a legii?

* * *

Pentru ca un act să dobândească calitatea autentității se cere în primul loc ca funcționarul care instrumentează să aibă calitate sub raportul personal. Este deci bine înțeles că chiar eroarea comună n'ar putea valida acte *făcute în exercițiul unei funcțiuni publice*, dacă alcătuitorului zisei acte n'are un titlu adecuat însărcinării sale, adică un titlu care să-i poată da cel puțin aparențele calității și competenței sale (2). În cazul ce ne preocupă judecătorul avea calitate din punctul de vedere personal al funcțiunei, dar, era necompetent din cauza lipsei unei delegațiuni regulate. Nu se contestă că actul autentificat era regulat sub raportul condițiunilor prescrise de legea autentificării, că, s'a luat consimțământul părților contractante, că, s'a iscălit de ele, și în fine, că era relativ la o obligațiune bănească, pentru care nu se cer forme substanțiale în interesul existenței și tăriei actelor, ca în actele solemne propriu zise.

Astfel fiind, față cu dispozițiunea clară a articolului 1172 din codul civil, citat mai sus, actul dresat de un funcționar necompetent, în lipsa delegațiunei, este valabil ca act sub semnătură privată, fără vreo altă formalitate, căci legiuitorul îi dă atare putere, nereferindu-se la observarea altor dispozițiuni legale, prescrise de articolele 1179 și 1180 din codicele civil.

Dacă dar actul ce ne preocupă are această tărie a actului sub semnătură privată, dacă actul în cauză nu tinde a stabili un contract solemn, așa că forma să-i fie substanțială în validitate, dacă, față cu articolul 1174 din codicele civil, zisul act autentic, asimilat actului sub semnătură privată, are întregul efect între părți despre drepturile și obligațiunile ce constată, dacă, în fine, în stabilirea actului juridic, a obligațiunei ce constată, dovedește cu suficiență raportul de drept respectiv, nu găsim temeinice motive de a se înlătura aceste efecte legale ale actului autentic neregulat, a se anula atare act și drept consecință și poprirea înființată de bună credință, prin intermediul autorității, cu cheltueli, și, probabil, cu riscuri însemnate, dacă nu poate fi din nou și la timp reînființată. Dar acesta nu este cazul singular, tulburarea este mai accentuată; pot fi și alte numeroase acte autentificate în aceeași zi, care, în baza unei interpretări riguroase și credem contrară dispozițiunilor legale, pot suferi aceeași soartă și deci a aduce numeroase nedreptăți.

Legiuitorul român ca să înlătore asemenea situațiuni supărătoare nu s'a mărginit de a-și apropia măsurile de ocrotire prescrise de codicele civil. În încrederea pe care a pus-o în funcționarul pu-

1) Victor Fons, „Aphorismes de droit”, pag. 47.

2) Solon, „Théorie sur la Nullité”, I, pag. 247. Acest autor citează aceeași părere a lui Merlin: „Dacă un individ a fost rânduit de autoritatea competentă la un serviciu, al cărui viciu necunoscut îl făcea incapabil, eroarea comună, în titlul său colorat, va fi în același timp producător și scuză, și va fi deajuns spre a valida acte la care el și-a atribuit misiunea sa”.

blic, în judecătorul care instrumentează actele autentice, a prescris în legea autentificării actelor o nouă regulă, menită a apăra buna credință. Prin articolul 22, citat mai sus, prevede în mod categoric că actele nule ca acte autentice, pentru lipsă de formă, pot valora ca acte sub semnătură privată legalizate, tinzând, deci, a le da o tărie excepțională. Situațiunea devine și mai lămurită, observând, că, prin articolul 27 din aceeași lege, legiuitorul, imprimă actelor legalizate aceeași forță probantă ca și actelor autentice pentru tot ce funcționarul competent constată că i s'a declarat de părți. Întrucât dar veracitatea semnăturilor din actul încriminat nu este contestată, întrucât declarațiunile părților iarăși sunt constatate în actul neregulat autentificat, dar asimilat legalmente unui act legalizat regulat, credem că erau suficiente elemente din care judecata să-și poată face convingerea că actul autentic neregulat este serios, și poate alcătui un titlu îndestulător în interesul menținerii poprirei. Formalitățile, oricari ar fi în semnătatea intereselor ce sunt destinate a le păzi, nu sunt în dreptul modern, după cum spun toți autorii, substanța actelor. Ele erau numai în timpurile primitive. În dreptul nostru consimțământul obligă; și, chiar dacă în lipsa formelor, ca în cazul ce ne preocupă, judecata n'a acordat actului autentic neregulat, efectul cerut de partea interesată, totuși consimțământul obligatului a rămas; al subsistă și produce efecte juridice. Acest consimțământ al obligatului fiind deci îndestulător dovedit, obligația urma aceeași situațiune sub raportul dovezilor, și, deci, și poprirea, față cu zisa dovadă a obligațiunei, trebuia menținută. Autenticitatea își are rostul ei; ea este cerută expres pentru dovada consimțământului și nu reprezintă o formalitate zadarnică și fără scop bine determinat.

Drept concluziune, adăogăm că, jurisprudența ca și teoria validează actele juridice care se prezintă în mod exterior ca emanând dela funcționari competenți. Un însemnat jurisconsult francez, d-l Jèze, spune: „Nu se pot cere celor de al treilea care tratează cu un funcționar public, ce are toate aparențele unei investiții regulate, ca să facă dovada perfecției regularității a investiției sale. Interesul public se adaugă la interesul legitim al celor de al treilea de bună credință: n'ar fi serviciu public cu puțință, dacă, mai înainte de a da ascultare autorităților publice, particularii ar trebui să ceară mai mult decât aparențele regularității. Este deajuns ca investitura să fie de crezut, și ea este, când funcțiunea este ocupată în mod public și netulburată (3). Zisul autor citează cazul unei deciziuni a Casației franceze, care a validat o căsătorie celebrată de un ofițer de stare civilă, cu o delegație neregulată. Spre a îndulci efectele stricte și injuste ale nulității actului autentic neregulat, de care ne ocupăm, întrucât rezultatul la care s'a ajuns este în disproporție cu sancțiunea hotărâtă, credem că tribunalul putea face aplicațiunea regulii erorii comune, dacă era invocată, și, în tot cazul, putea fi pusă în discuțiune din oficiu.

DIMITRIE G. MAXIM-

Fost președinte la Curtea de Apel București

3) Jèze. *Essai d'une théorie générale des fonctionnaires de fait*, 1914, 62, pag. 457.

A apărut:

LEGEA PENTRU REGLEMENTAREA DATORIILOR AGRICOLE ȘI URBANE din 7 Aprilie, 1934 însoțită de expunerea de motive, avizul consiliului legislativ și rapoartele dela Cameră și Senat, în Biblioteca legilor Uzuale adnotate, sub nr. 468, la CURIERUL JUDICIAR. Prețul 40 lei.

DESPRE PETIȚIUNEA DE EREDITATE ÎN DREPTUL COMPARAT, de d-l profesor Alex. Cerban, dela Facultatea de Drept din București.

Această lucrare ce formează una din materiile tratate la cursul său de doctorat este ultimul cuvânt a supra chestiunei alcătuiind cea mai complexă monografie asupra materiei, așa încât, din cauza desvoltării ce i s'a dat, va putea fi folosită nu numai de către studenți pentru examene, ci mai ales de către d-nii avocați și magistrați.

Conține 162 pagini și se află de vânzare la *Curierul judiciar* și la principalele librării. Prețul 140 lei.

A apărut în broșură: CERCETĂRI PRIVITOARE LA ÎNFIINȚAREA CURȚII DE CASAȚIE ÎN ROMANIA, Comunicare făcută la Academia Română în ziua de 8 Martie 1933 de D-l Andrei Rădulescu, Consilier la nalta Curte de Casație și Justiție, Pro'esor de Drept civil la Academia de Comerț, Membru al Academiei Române.

Sunt cunoscute studiile d-lui consilier dela Curtea de apel București, G. P. Docan „Pentru Unificare”. Seria se compune din opt asemenea studii dintre cari cel mai proeminent, „STUDII DE DREPT CIVIL COMPARAT” a fost premiat de Academia Română cu premiul Gh. Asachi, Astăzi ni se prezintă „FILIAȚIUNEA NELEGITIMĂ ÎN PROECTUL CODULUI CIVIL” formând al noulea studiu din această importantă serie, însemnându-i aparițiunea în coloanele acestei reviste, o recomandăm cititorilor noștri. Prețul 50 lei.

A apărut: LEGEA VĂMILOR DIN 1933 cuprinzând textul legii, expunerea de motive, debaterile parlamentare, Comentată și adnotată de D. I. V. Merlescu, avocat, conferențiar universitar. Prețul 200 lei. De vânzare la „Curierul Judiciar”

CATRE D-NII ABONAȚI

Conform înștiințărilor primite de la Direcțiunea poștei d-nii abonați sunt rugați ca atunci când nu primesc revista noastră la timp, în termen de cel mult 8 zile de la apariție, să ne reclame în scris neprimirea ei, pentru ca noi să putem da reclamația Poștei ca să poată face cercetări și aplica pedepse. În acest caz d-nii abonați vor avea dreptul să primească de la noi alt exemplar FARA PLATA, spre a avea colecția completă.

Ori ce reclamație peste termenul de 8 zile, nu se mai poate primi, și abonatul va trebui să plătească costul numărului ce reclamă, întrucât administrația revistei expediază cu regularitate fiecare număr ce apare.